

**Методика навчання
української та зарубіжної літератур:
інструменти візуалізації
навчального матеріалу
майбутнього вчителя-словесника**

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра української мови та літератури

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР : ІНСТРУМЕНТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА

**навчально-методичний посібник для забезпечення спеціальності
014 Середня освіта (Українська мова і література)**

Слов'янськ – 2021

УДК 37.016:[821.161.2+821(100)](075)

М 54

*Рекомендовано до друку вченою радою
Донбаського державного педагогічного університету
(протокол № 3 від 30.09.2021 р.)*

Автори-упорядники:

Тендітна Надія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Щербатюк Вікторія Станіславівна, методист відділу гуманітарної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Рецензенти:

Гарна Світлана Юріївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти, завідувачка відділу гуманітарної освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти,

Маторіна Наталя Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

М 54 **Методика навчання української та зарубіжної літератур : інструменти візуалізації навчального матеріалу майбутнього вчителя-словесника : навч.-метод. посіб. для забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) / автори-укл. Н. М. Тендітна, В. С. Щербатюк. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 171 с.**

Навчально-методичний посібник підготовлено для вчителів-словесників та студентів-філологів спеціальностей 014 Середня освіта (Українська мова і література). Містить низку теоретичних тем з курсу методики навчання української та зарубіжної літератур, що розкривають деякі актуальні засоби візуалізації навчального матеріалу та особливості їх використання на уроках словесності. У практичній частині запропоновано зразки фотоквестів з української та зарубіжної літератур.

Навчальний-методичний посібник адресовано студентам вищих навчальних закладів, а також буде корисний викладачам, учителям-словесникам, прислужиться фахівцям з методики навчання української та зарубіжної літератур.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Засоби візуалізації навчального контенту на уроках словесності	6
1.1. Літературний фотоквест	6
1.2. Фотоколаж на літературну тему: особливості продукування та використання на уроках словесності.....	19
1.3. Літературні пазли як методичні родзинки уроку	43
РОЗДІЛ 2. Використання фотоквестів на заняттях української та зарубіжної літератур	51
2.1. Приклади фотоквестів з української літератури.....	51
2.2. Приклади фотоквестів із зарубіжної літератури.....	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	170

ВСТУП

Сьогодні вже вкорінилася думка про те, що більшість людей найкраще сприймає саме візуальну інформацію, бо вона швидше систематизується, а кольорові образи краще сприймаються завдяки включенню емоційної складової.

Сучасний педагог зможе вмотивувати студента / учня, зацікавити вивченням предмета лише за допомогою уникнення однотонності, стереотипності, рутинності в роботі, а це потребує використання таких форм та методів навчання, які викликають пізнавальний інтерес і стимулюють самостійне мислення здобувачів освіти. Передусім необхідно орієнтуватися саме на учня-візуала, представника цифрового світу «без кордонів». Тому використання візуалізації в освітньому процесі – це потреба часу. Якщо раніше використання значної кількості ілюстрацій, картинок вважали здебільшого перевагою школи, то зараз право застосування різних прийомів візуалізації одержали й виші. Для творчого викладача візуалізація навчального матеріалу – це креативність, відхід від традиційності. Для сучасних здобувачів освіти – це розвиток художньо-образного мислення, інтелектуальних і творчих здібностей, зорового сприйняття, візуальної грамотності й культури, пізнавального інтересу в цифровому середовищі.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології мають вагомий вплив на створення й використання засобів візуалізації навчальної інформації. На думку О. Кашинської, «різноманітні редактори комп'ютерної інтерактивної графіки та анімації, Flash-технології, технології створення презентацій та мультимедіа дозволяють посилити моделюючий аспект візуалізації та відкривають принципово нові перспективи для аналізу візуальної інформації за допомогою управління їх змістом, формою, розмірами та іншими параметрами для

досягнення найбільшої наочності, підвищують рівень її розуміння, і сприяють розвитку візуального мислення» [7].

Метою пропонованого видання є огляд деяких засобів візуалізації навчального контенту та вивчення специфіки їх використання на заняттях / уроках словесності в різних закладах освіти. Перш ніж організувати фотоквести, створювати фотоколажі чи пазли, педагог має знати сутність і сформовані вимоги до сучасних засобів візуалізації. Тому в першому розділі посібника зазначено ефективність використання фотоквестів, фотоколажів та пазлів, які допомагають розвивати креативне, асоціативне та критичне мислення, пам'ять й увагу здобувачів освіти на заняттях української та зарубіжної літератур, а також дозволяють зробити процес навчання цікавішим і результативнішим. Здійснено аналіз основних функціональних характеристик та способів застосування окреслених засобів візуалізації, схарактеризовано їхню структуру та особливості створення, систематизовано та описано цифрові інструменти для реалізації складових педагогічного процесу.

Навчальний посібник може стати важливим орієнтиром для студента, учителя і викладача вишу при підготовці та проведенні фотоквестів, оскільки другий розділ посібника – це приклади завдань фотоквестів і фотоколажів-відповідей до деяких тем української та зарубіжної літератур, розроблені авторками посібника, студентами філологічного факультету Донбаського державного педагогічного університету та слухачами підвищення кваліфікації Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Необхідність появи такого посібника зумовлена зростаючими вимогами до рівня загальнокультурної та спеціальної підготовки випускників вишів; завданнями підготовки майбутніх фахівців до професійного, компетентного входження на ринок праці з міцно сформованими потребами в постійній професійній самоосвіті й саморозвитку.

РОЗДІЛ 1

ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ

1.1. Літературний фотоквест

Однією з цікавих та продуктивних форм візуальної роботи на уроках літератури, що підвищує пізнавальний інтерес до предмета, сприяє поглибленню здобувачів освіти, допомагає ефективно вирішувати нестандартні ситуації, розвиває оригінальність мислення, є *фотоквест*.

Назва «квест» походить від англійського слова *quest*, що означає «пошук». Сьогодні квест у школі чи виші – це гра, основним принципом якої є покрокове виконання заздалегідь підготовлених завдань. Форма фотоквесту також передбачає реалізацію протягом обмеженого часу певних завдань, пов'язаних із пошуком зашифрованих у підказках об'єктів, проте суть квесту полягає в тому, щоб сфотографувати певні об'єкти чи емоції і в кінцевому результаті – зробити *фотоколаж* [17, с. 277].

На уроках і в позакласній роботі з української та зарубіжної літератур форма фотоквесту стала застосовуватися порівняно недавно, але вже набула популярності через свою незвичність, рухливість та креативність. Проте ще немає чіткої методології її використання та адаптації у сфері філології. Серед студій, присвячених цій формі навчання й діагностики знань, зазначимо лише статтю М. Гордій, у якій подано приклади завдань для фотогри із зарубіжної літератури для учнів 5-11 класів [3], та дослідження М. Чистикової, у якому йдеться про фотоквест як нову форму позакласної роботи з літератури, про його

переваги та можливості в розкритті творчого потенціалу учнів, у формуванні навичок колективної роботи [17].

Щодо алгоритму проведення фотоквесту, зазначимо, що передусім учитель визначає час проведення квесту, форму (очну чи дистанційну), розробляє завдання й рекомендації, окреслює кінцевий результат, який очікується від його учасників. Квест можуть виконувати як учні одного віку, так і представники різних вікових категорій.

Цей вид роботи вирішує навчальні завдання, підвищує інтерес до вивчення літератури, дозволяє студентам максимально активізувати інтелект та уяву. Фотоквест дозволяє виконавцям проявити свої творчі здібності, оскільки треба не лише знайти відповідь на питання, а й продумати, як візуалізувати відповідь: шукати навкруги чи інсценізувати власноруч. Фотоквест об'єднує своїх учасників, учить їх працювати в колективі. Пропонуємо орієнтовні алгоритми дій учасників гри та викладача, що організовує її.

Алгоритм дій учнів / студентів:

1. Ознайомитися з правилами гри.
2. Вибрати капітана, розподілити ролі (хто зачитує завдання, хто буде фотографом тощо)
3. Перевірити наявність необхідних для роботи пристроїв, матеріалів.
4. Гру розпочинати тільки за командою «Старт».
5. Після закінчення роздрукувати фото і створити колаж чи інший продукт.

Дії викладача:

1. Підготувати правила гри, завдання.
2. Ознайомити з правилами безпеки.
3. Об'єднати здобувачів освіти в мінігрупи по 2–5 осіб.
4. Окреслити час виконання.

5. Наголосити, що об'єкти, які потрібно знайти й зафіксувати, повинні бути легкодоступними чи такими, які стає можливим відтворити, замінити образами-символами.

6. Пам'ятати, що деталі, на яких наголошено в завданні, повинні раніше обговорюватись із студентами / учнями на заняттях при аналізі художнього тексту чи опрацьовуватися ними самостійно за рекомендацією викладача.

Якщо фотоквест проводимо у формі командних змагань, то насамперед необхідно провести реєстрацію на місці старту. Команди повинні заповнити реєстраційний лист, на якому необхідно вказати кількість учасників у команді й зазначити прізвище та ім'я. До кожної команди прикріплюємо спостерігача, який слідкуватиме за виконанням учасниками правил фотоквесту.

Команди на свій розсуд визначають місце, спосіб і порядок виконання конкурсних завдань. Усі знімки повинні бути зроблені в період між стартом і фінішем, зазначеними в правилах цього фотоквесту.

На старті кожна команда отримує квест-листи, де, звертаючись до учнів / студентів, окреслюємо місце й час старту гри, нагадуємо про необхідні матеріали (фотоапарат чи мобільний телефон з хорошою відеокамерою), контакти особи, яка організовує квест, щоб за потреби учасникам можна було зв'язатися з нею. У квест-листах подаємо також завдання та правила гри. Відповідальність за отримання покладається на капітана команди. Квест-лист повинен бути в команді протягом усього змагання.

Організатори залишають право не допустити до участі в змаганнях, зняти зі змагань будь-яку команду / фотознімок чи відео без пояснення причин або дискваліфікувати команду за порушення правил.

Переможцем фотоквесту вважається команда з найбільшою сумою балів, виставлених членами журі. Зазначимо, що креативність команд оцінюється додатковими балами.

Орієнтовні правила фотоквесту:

1. Забороняється під час квесту використовувати будь-який транспорт (велосипед, таксі, машина тощо).
2. Протягом квесту учасники повинні бути командою в повному складі. При втраті хоча б одного учасника, команда дискваліфікується!
3. Забороняється порушувати правила дорожнього руху!
4. Забороняється підказувати іншим учасникам команди будь-яку інформацію.
5. Капітан команди відповідає за дисципліну всіх учасників команди.

Завдання для фотоквесту можуть бути різних типів: *завдання складного рівня*, коли в підказці подано дуже віддалений натяк на певний твір, персонажа чи предмет (наприклад, у 10 класі: «Цей предмет став причиною смерті одного з двох друзів» або «Жанр журналістської публіцистики, що створив герой, розмірковуючи над сенсом життя тих чи тих людей» [12] тощо); *середнього рівня*, коли достатньо лише добре знати текст, конкретних персонажів, деякі деталі, уже окреслені на уроках літератури (наприклад, у 9 класі: «Віконтеса запропонувала Дервілеві випити цей напій» чи «Певну кількість пальців, яка складає суму цифр числа відсотків, які мав виплачувати Дервіль Гобсекові» [10] тощо).

Наведемо приклад завдань для фотоквесту за новелою Г. Тютюнника «Три зозулі з поклоном».

Сфотографуйте:

- 1) місце, де стояла Марфа Яркова, коли побачила оповідача новели;
- 2) незмінний атрибут професії дядька Левка;
- 3) колір Марфиних очей;
- 4) те, що Марфа дістала з-за пазухи і вклала Левкові в долоню;

5) показану на пальцях кількість кіп, які Марфа мала дов'язати до вечора після зустрічі з дядьком Левком;

6) те, що любив розпушувати Карпо, сидячи за столом у Софії та Михайла;

7) місце на карті, де відбуваються події твору відомого українського поета і з якого Г. Тютюнник запозичив вислів, використаний у листі Михайла до Софії;

8) дерево, яке вміє говорити;

9) почуття, якому присвячена новела;

10) те, чим летіла Марфа на роботу після зустрічі з дядьком Левком;

11) те, що є символом жіночої самотності у новелі Г. Тютюнника;

12) суцвіття більшості злаків і деяких інших рослин (квітки в ньому розміщені вздовж стрижня), яким батько Михайло в пестливій формі називав свого сина.

Відповіді на фотоквест: 1) ганок; 2) поштарська сумка; 3) синій; 4) карбованець; 5) шість; 6) вуса; 7) Кавказ; 8) батькова сосна; 9) любов; 10) птахом; 11) зозуля; 12) колосочок.

Якщо йдеться про дистанційну форму проведення фотоквесту, то варто залучати інформаційно-комунікаційні технології, зокрема учні можуть одержувати завдання через мобільний додаток Viber, Telegram, через QR-коди тощо. Також можна закодувати й самі завдання для квесту, використавши *пазли, хмаринки слів, анаграми, криптарифми, ребуси* тощо. Наприклад, пропонуємо завдання для фотоквесту за новелою О. Гончара «Модри камень».

Завдання для студентів / учнів.

Сфотографувати:

1. Те, що облизане сміється до сонця в Рудних горах. Підказка зашифрована в ребусі:

5. Містечко на карті, що побіжно згадується у творі.

6. Покажіть на пальцях чи викладіть за допомогою сірників, гривень чи інших предметів, скільки діб розвідники не палили вогонь.

7. Річ, через яку була заарештована поліцаями Тереза.

8. Місце, де порпалася паличкою мати Терези.

9. Речі, які свідчать про професію батька Терези.

10. Те, що зацвітає першим цвітом весни (народна назва). В анаграмі зашифрована підказка (основна назва):

Анаграма	Відповідь
РІСПИКОЛ	

11. Дерева в пору року, коли зустрілися вперше розвідник і Тереза.

12. Показане за допомогою рук почуття, що уславляється у творі.

Відповіді на фотоквест: 1) каміння; 2) руки; 3) голубий; 4) баян; 5) Мікулін; 6) три; 7) бинти; 8) згарище; 9) професія – лісник; 10) небовий ключ, в анаграмі – пролісок; 11) пора року – зима, дерева голі чи в сніжному покриві; 12) кохання.

Фотоквест доречно проводити на етапі завершення вивчення теми, як *локальної* (творчість певного митця чи вивчення конкретного твору), так і *масштабної* (літературний напрям чи процес певного століття, його особливості та представники). Фотоквести можна проводити й під час

тематичних тижнів, тижнів української й зарубіжної літератур, ювілейних дат письменників, на спецкурсах, гурткових заняттях тощо.

Формулювання завдань для пошуку об'єктів фотографування повинні відповідати чітким вимогам: 1) наявність тісного зв'язку з темою, що вивчається; 2) активізація алюзійних зв'язків, удокладнене відтворення в пам'яті студентів уривків тексту; 3) сприяння розвитку мислення та уяви студентів; 4) легкодоступність об'єктів пошуку й фіксування, можливість відтворення їх через заміну образами-символами, інсталяціями, шрифтовою композицією тощо; 5) під час аналізу художнього тексту чи вивчення біографії митця попереднє обговорення, візуалізація на заняттях зі студентами деталей, на яких побудоване завдання (діалектизми, архаїзми, професіоналізми тощо), поповнення словникового запасу молоді лексемами цього типу.

У процесі проведення фотоквесту важливими є не лише чітко окреслені мета, завдання, а й кінцевий продукт, що мають створити учні / студенти, використовуючи цифрові технології. Це може бути фотоколаж, ментальна карта, кроссенс, інфографіка, портрет митця чи доби тощо.

Фотоквести допомагають визначити рівень підготовленості здобувачів освіти, позбутися штучності, відшукати нові форми та деталі, уникаючи стандартизованих повторів (найчастіше це стосується завдань із вказівкою на автора твору; місце подій; дат; цифр, пов'язаних із певними ситуаціями; головних героїв; предметів; одягу; страв; тварин; рослин; посуду), мають місце каверзні питання та завдання.

Позитивні наслідки дає демонстрування не одного, а кількох зразків відповідей на одну тему. Студенти при цьому розуміють, що про те ж саме явище можна говорити точно, образно, але по-різному, проявляючи свою творчість. Тобто показати звичний предмет або явище з незвичного ракурсу, пов'язаного з кольором, формою, розміром та розташуванням. Наприклад,

виконуючи завдання: «Сфотографувати листок з дерева, з якого зроблений стіл у господі Марії Яківни в романі В. Шевчука «Дім на горі», студент має право продемонструвати листок з дуба намальований власноруч, сфотографований, зображений схематично, як шаблон розмальовки, вишивки, аплікації чи малюнку на посуді, в'язаний крючком. Різний за кольором та розміром, на дереві чи окремо, у різні пори року, вирізаний із паперу, тканини, дерева чи заліза, солоного борошна, пластиліну, бісера. Це може бути вайнер кондитерський силіконовий для мастики у вигляді листка дуба, плунжер SQ decorations «Листя дуба», металева вирубка для пряників «Листок дуба», брелок, шпилька для волосся, підвіска, кулон, заколка, дошка для нарізання, які за формою нагадують листя з дуба, чи навіть татуювання. А можливо вони зупинять свою увагу на комп'ютерній іконці для робочого столу «Листок дуба» чи логотипі певної організації, наприклад, «Oak tree casino Dealer». Але важливо вибрати з безлічі варіантів єдино можливий, який водночас слугує відповіддю, а також імпонує особистому досвіду студента, його сформованим уявленням, при цьому уникаючи імовірної випадковості у виборі, повторюваності, ураховуючи час написання твору, відображену в ньому епоху та емоційний настрій як автора твору, так і автора фотоквесту.

Наведемо приклад завдань до фотоквесту за романом В. Шевчука «Дім на горі» та його виконання студенткою філологічного факультету Рухленко Єлизаветою.

Сфотографуйте:

1. Музичний інструмент, який завжди висів на стіні в хаті Олександрі.
2. Пташку, яку ловив син Галі.
3. Тварину, яких тримала Марія.
4. Колір сукні Галі, коли вночі їй наснилися два сни.

5. Портрет автора книги, яка лежала на колінах Івана взимку, коли він сидів біля грубки.

6. Кількість пальців на позначення класу, в якому навчався Хлопець.

7. Комаху, з якою порівняв себе Володимир, коли прийшов знайомитися з Галиною Іванівно.

8. Листок з дерева, з якого зроблений стіл у господі Марії Яківни.

9. Плід дерева, яким так любив ласувати Хлопець у Марії Яківни.

10. Прикраси на спинці крісла Галиної бабці.

11. Посуд, з якого Володимир пив козине молоко в Марії Яківни.

12. Римську цифру на позначення кількості дітей Олександри Панасівни.

Відповіді: балалайка, ластівка, коза, блакитний, Г. Сковорода, 4, метелик, дуб, груша, людські голівки, біла філіжанка, V.

Під час самостійної підготовки студентами / учнями запитань до фотоквестів проявляється більш чи менш виражений елемент творчості, через який виявляється особистість, обдарування, смаки, уподобання, рівень підготовки та деталі, на які вони звертають увагу під час прочитання творів, щоб створити оригінальне рішення в умовах обмеженості ресурсів.

Виконання таких завдань допомагають здобувачам освіти зрозуміти різноманітність думок і почуттів, розвивають логічне та творче мислення, тренують мозок.

Робота над фотоквестами не тільки закріплює здобуті знання, але й удосконалює та розвиває здібності, прищеплює любов до художнього слова. Виконуючи завдання фотоквестів, студенти поєднують логічні операції (аналіз, синтез, порівняння, роздуми), спостережливість, життєвий досвід, словниково-стилістичну та лексико-граматичну роботу. Багаторазове повторення матеріалу в найрізноманітніших варіаціях (а саме виконання фотоквестів), дозволяє вільно розмірковувати, фантазувати, визначати спільні риси в різних явищах та різні в однакових. Студент / учень має можливість розкрити свою індивідуальність, уміння виокремлювати та систематизувати, редагувати, порівнювати, відчуті свої можливості, впевненість у собі.

Фотоквести розвивають пізнавальні інтереси у методичній та літературознавчих сферах, які стануть міцною основою професійних навичок, власні спостереження, удосконалюють враження від прочитаного, допомагають орієнтуватися в потоці інформації, уміння виділяти головне. Адже фотоквест – це не лише робота з текстом, а й з історичними джерелами, культурними епохами, географічними назвами, творами мистецтва, видатними постатями та діячами тощо. Студенти / учні наочно розуміють важливість та можливість різних інтерпретацій літературних творів, презентуючи результати своєї самостійної творчої діяльності.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає популярність фотоквестів?
2. Назвіть орієнтовні алгоритми дій учасників та викладача (вчителя), який організовує фотоквести.
3. Окресліть особливості фотоквестів, які проводяться у формі командних змагань.
4. Яку інформацію містять квест-листи?
5. Розкрийте особливості завдань для фотоквестів різних типів.
6. Укажіть особливості проведення фотоквестів у дистанційній формі.
7. Які інформаційно-комунікаційні технології варто залучати під час проведення фотоквестів у дистанційній формі?
8. На якому етапі уроку найбільш доцільно проводити фотоквести? Чому?
9. Сформулюйте вимоги, яким повинні відповідати завдання для пошуку об'єктів фотографування.
10. Формуванню яких компетентностей сприяє окреслений методичний інструмент візуалізації?
11. Зробіть висновки щодо ефективності використання фотоквесту в процесі вивчення української та зарубіжної літератур.

Завдання для самостійної роботи

1. Окресліть переваги і недоліки квестів, які можуть виконувати як учні одного віку, так і представники різних вікових категорій.
2. Обґрунтуйте відповідь на питання: «Чи доцільна креативність під час виконання фотоквестів?»
3. Складіть власні завдання для фотоквестів різних типів. Окресліть час, потрібний на їхнє виконання.
4. Опрацюйте запропоновані статті. Складіть стислий конспект.
 - Дідик Л. В. Колажна наочність та прийоми роботи з нею на уроках англійської мови в початковій загальноосвітній школі. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 17. С. 179–183. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_17_26.
 - Клименко Ж. Дива візуалізації, або як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. *Всесвітня література в школах України*. 2019. № 3. С. 2–11.
5. Складіть квест-лист для учнів 9 класу під час створення фотоколажу до повісті М. Гоголя «Тарас Бульба».

Тести

1. У чому полягає суть фотоквесту:

- А. Сфотографувати певні об'єкти
- Б. Сфотографувати певні емоції
- В. Зробити фотоколаж
- Г. Зашифрувати текст

2. Установіть відповідність між терміном і його визначенням:

- 1. Математичний ребус, у якому зашифровано приклад на виконання однієї з арифметичних дій
- 2. Загадка, у якій слова, що розгадуються, зображено у вигляді комбінації малюнків з літерами та іншими знаками
- 3. Переставлення літер у слові, завдяки чому утворюється нове значення, прочитуване у зворотному напрямку
- 4. Візуальні образи, створені зі слів із різних джерел

- А. Анаграма
- Б. Хмара слів
- В. Ребус
- Г. Криптарифма

3. Укажіть вимоги, яким повинні відповідати завдання для пошуку об'єктів фотографування:

- А. Складність об'єктів пошуку й фіксування
- Б. Попереднє обговорення, візуалізація на заняттях деталей, на яких побудоване завдання
- В. Відсутність тісного зв'язку з темою, що вивчається
- Г. Сприяння розвитку мислення та уяви

4. Кінцева мета проведення фотоквесту – це...

- А. Кросворд
- Б. Фотоколаж
- В. Інфографіка
- Г. Мозаїка

5. Виберіть завдання, які мають містити фотоквести середнього рівня

- А. Добре знати текст
- Б. Віддалений натяк на певний твір, персонажа чи предмет
- В. Не обов'язково знати конкретних персонажів твору
- Г. Деякі деталі, уже окреслені на уроках літератури

1.2. Фотоколаж на літературну тему: особливості продукування та використання на уроках словесності

Надзвичайно цікавою й продуктивною формою звіту фотоквесту є *колаж* – своєрідний прийом образотворчого чи іншого мистецтва, який ґрунтується на введенні у твір різних за фактурою та кольором матеріалів чи предметів (шматків газет, фотографій, шпалер, дерева, скла, тканини, етикеток, наклейок тощо). Проте у ХХ ст. формується колажне мистецтво, яке виходить за межі образотворчого. У широкому сенсі колаж – включення за допомогою монтажу у твори літератури, театру, кіно, живопису, музики різностильових об'єктів чи тем для посилення естетичного ефекту.

З погляду німецького методиста Б.-Д. Мюллера, який уперше визначив колаж як методичний засіб, «колаж – це спосіб кодування/декодування іншої інформації, спосіб проникнення в іншу культуру: складаючи за певним планом колаж, дитина опановує прийоми декодування іншої інформації, за допомогою якої «вибудовується міст в іншу культуру» [16, с. 30].

Прийомом зорової та вербальної наочності назвав колаж продовжувач ідей Б.-Д. Мюллера, його співвітчизник М. Зікманн. На його думку, колаж як методичний засіб відповідає меті комунікативного навчання: від допомагає школяреві спиратися на власний життєвий досвід, у межах теми представляти своє бачення проблеми, свій спосіб мислення й емоціонування як вербально, так і невербально. У своїх розвідках М Зікманн довів, що колаж на уроках словесності виконує важливу функцію – дає змогу учням проникати в іншу культуру і вступати з нею в діалог [16, с. 31–32].

Колаж як універсальний засіб методико-педагогічної навчальної дії, що «здатний значно інтенсифікувати процес навчання та адаптувати його до нових умов» [5], трактує О. Дуплійчук. На думку науковиці, «саме технологія

колажування буде ефективною в професійно-педагогічній підготовці майбутніх вчителів-філологів, стимулюючи зростання інтелектуальних сил молодого педагога, його компетентність, ініціативу та творчість» [5].

Як самостійний художній твір, що характеризується специфічними виразними властивостями, тлумачить поняття «колаж» А. Векслер. Дослідниця зазначила, що процес створення колажу окреслений багатьма художньо розвивальними, освітніми та виховними функціями, особливо в роботі з дітьми, школярами й студентами [1, с. 3].

Отже, колаж – багатокомпонентний, поліаспектний і поліфункціональний засіб, що допомагає розкрити творчі можливості студента й сприяє розвитку його візуального мислення.

Застосування колажу в процесі вивчення тієї чи тієї дисципліни педагога, методисти і вчителі-практики ґрунтовно розглядають уже близько півстоліття. Перші розробки належать німецьким методистам Б.-Д. Мюллеру, М. Зікманну, Р. Поолю. У теоретичний та практичний розвиток проблеми використання колажу в навчальній діяльності значний внесок здійснили як зарубіжні (М. Асалханова, М. Аюшина, К. Бикова, А. Векслер, Л. Закірова, О. Мальцева, М. Нефедова, С. Ніколаєва, І. Рижкіна, Н. Семенюченко, Н. Сухова, Л. Турлюн, М. Яшина та ін.), так і вітчизняні (С. Архипова, О. Євтухов, Л. Дідик, І. Зайцев, О. Кириченко, Т. Олинець, І. Подоляка та ін.) дослідники. Проте зазначимо, що публікації згаданих авторів переважно ґрунтуються на основних положеннях німецьких колег і багато в чому їх дублюють. Крім того, педагоги здебільшого розглядали колажну наочність як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності, як технологію в образотворчому мистецтві чи мистецтві дизайну. Про деякі аспекти використання колажної техніки на уроках словесності писали О. Дуплійчук, О. Ісаєва, Ж. Клименко, І. Мороз, О. Сітало, Т. Рощенко, В. Щербатюк та ін.

Водночас докладний аналіз науково-педагогічних джерел засвідчив відсутність фундаментальних розвідок з окресленої проблеми. Тому й виникла необхідність конструктивного дослідження специфіки використання колажу та його різновидів у різних сферах освітньої діяльності, а також проблеми застосування їх у процесі підготовки майбутніх учителів-словесників.

На заняттях словесності часто використовуємо *фотоколаж*. Звичайно, ця назва різновиду колажу умовна, швидше, це колаж, створений за допомогою цифрових технологій із картинок Google чи сфотографованих власноруч світлин. На заняттях літератури – це яскрава картинка, що захоплює, привертає увагу; графічне відображення, яке допомагає розібратися в сутності явищ, картин, подій тощо.

Наприклад, представляємо фотоколаж, створений із картинок Google як результат роботи над завданнями фотоквесту за новелою Г. Тютюнника «Три зозулі з поклоном» (рис. 1):

Фотоколаж створюємо довільним поєднанням кількох фотокартинок, інколи не пов'язаних між собою за стилем чи змістом. Процес компонування відбувається через накладання світлин одну на іншу чи поєднання кількох зображень в одному, іноді з елементами графіки (мозаїки) або у формі пазла (хаотичного набору різних зображень).

З розвитком фотографії з'явилася можливість створення колажів із застосуванням спеціальних ефектів. Це можна зробити за допомогою різних програм, що пропонують у мережі для генерування колажів. Усе залежить від фантазії автора і його бажання створити щось оригінальне.

Рис. 1. Фотоколаж до фотоквесту за новелою Г. Тютюнника
«Три зозулі з поклоном»

Наприклад, пропонуємо фотоколаж як завершальну роботу до фотоквесту за новелою О. Гончара «Модри Камень», створений у вигляді серця (рис. 2), що яскраво відтворює присвяту твору: *Любові всевишній присвячується.*

Рис. 2. Фотоколаж до фотоквесту за новелою О. Гончара «Модри Камень»

Сьогодні фотоколажі легко створювати за допомогою онлайн-сервісів. Серед конструкторів колажів рекомендуємо такі, як *Canva* (https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/fotokolazh/), *CollageIt*, *Фотомонтаж* (<https://ua.montagesphoto.com/kolazh>), *Online-collage.com* (<http://online-collage.com/>), *Paint.NET* (<http://paintnet.ru/download/>), *Photovisi* (<https://www.photovisi.com/>) тощо. Тут все налаштовано на те, аби з кількох картинок зробити цікавий колаж за лічені хвилини.

Онлайн-сервіси пропонують готові шаблони, які можна легко використати під час створення власного фотоколажу: досить лише вставити необхідні картинки в шаблон і натиснути кнопку «створити» («згенерувати»). Одержаний продукт можна завантажити на комп'ютер, поділитися ним у мережі чи, за необхідності, надіслати електронною поштою.

Розглянемо низку сервісів, що використовуємо в процесі створення фотоколажів, наведемо приклади використання їх на заняттях словесності.

Canva (https://www.canva.com/uk_ua/stvoryty/fotokolazh/) – безкоштовний онлайн-конструктор колажів, де можна створити шедевр зі спогадів просто в кілька кліків. Треба лише перетягнути зображення на дизайнерські шаблони і миттєво завантажити їх на будь-який пристрій.

У Canva є тисячі шаблонів фотоколажів для друку та відображення в цифровій формі до будь-якої нагоди: від листівки з подякою для родини й друзів до публікації в Instagram, що рекламує продукт. Їх можна редагувати й змінювати як завгодно: можна вибирати кольори, макет і шрифти за необхідності; збільшувати насиченість, зменшувати контраст і перетворювати кольорове зображення на витончене чорно-біле; за допомогою вбудованого редактора фотографій можна миттєво покращити зображення.

Правила створення фотоколажу

✓ Виберіть один із тисяч дизайнерських шаблонів або почніть створювати дизайн з нуля.

✓ Миттєво передавайте власні зображення чи виберіть із мільйонів ілюстрацій і зображень бібліотеки Canva.

✓ Після цього просто перетягуйте зображення на вибраний шаблон.

✓ Налаштовуйте кольори, шрифти й зображення, поки не будете задоволені своїм дизайном.

✓ Завантажте його в один клік у будь-якому форматі для друку (JPEG, PNG, або PDF). Також ви можете оформити замовлення на друк у Canva Print, і готові матеріали доставлять вам до дверей.

Створення фотоколажів не повинно забирати багато грошей або часу. У бібліотеці зображень Canva можна знайти мільйони свіжих і сучасних зображень та ілюстрацій. Більшість цих зображень безкоштовні, а

преміумзображення коштують дуже дешево, треба лише знайти необхідний тип зображень і перетягнути прямо на дизайн.

Конструктор фотоколажів від Canva може не лише розміщувати зображення одне біля одного. У редакторі Canva можна використовувати графічний дизайн, щоб покращити власні навички створення колажів. Для цього не треба бути професійним дизайнером. Зробити зображення унікальними легко: обертаємо їх, додаємо межі, граємо з різними шрифтами й кольорами, а також додаємо до шаблону ілюстрації.

Коли фотоколаж готовий, треба натиснути кнопку «Завантажити», щоб експортувати його у форматі PNG (дизайн для публікації в соцмережі чи на вебсайті) або JPEG. Для друку фотоколаж необхідно зберегти в документі PDF.

Collagelt – безкоштовна зручна у використанні програма для автоматичного створення колажів усього лише за кілька кроків: треба вибрати фото; налаштувати параметри майбутнього колажу; попередньо переглянути, що вийшло й зберегти результат. Collagelt підтримує популярні графічні форми зображень: BMP, JPEG, GIF, PNG, TGA тощо.

Головні особливості:

- Швидко створює якісні колажі.
- Автоматичне створення колажів з налаштуваннями за замовчуванням.
- Велика кількість параметрів, що налаштовуються; вільний простір між фото, рамочки для фото, обертання, тіні тощо.
- Можна додати до колажу задній фон.
- Попередній перегляд результату в режимі реального часу.
- Є 15 шаблонів для фотоколажів.
- Можна використовувати як кілька фото для колажу, так і кілька десятків. Максимальна кількість – 100.

- Безкоштовно для персонального використання.

Подаємо приклад фотоколажу, створеного в програмі CollageIt, що використовуємо під час вивчення новели Г.Тютюнника «Три зозулі з поклоном» (рис. 3).

Завдання для студентів / учнів:

Г. Тютюнник відзначається особливою майстерністю у використанні художньої деталі. Розкодуйте деталі новели «Три зозулі з поклоном», представлені у фотоколажі. Який вид художньої деталі використовує автор? Яка деталь на вашу думку, є значущою у творі? Чому? Обґрунтуйте.

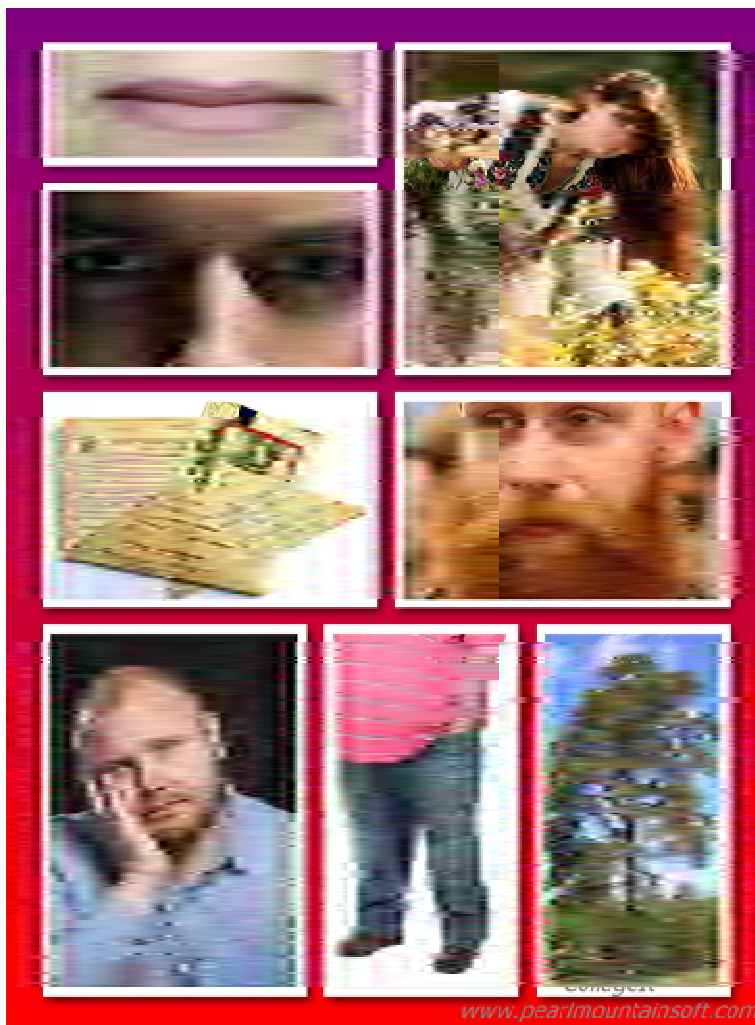

Рис. 3. Фотоколаж до твору
Г. Тютюнника «Три зозулі з поклоном».
Автор Щербатюк В. С.

MyCollages.ru (<https://mycollages.ru/app/>) – сервіс, що дозволяє безкоштовно легко та швидко створити незвичайні колажі. Їх можна генерувати як у комп'ютері, так і в телефоні. Зручний інтерфейс російською мовою й глибока система налаштувань уможлиблює створення власного шаблону колажу в комплекті з ексклюзивними фільтрами й ефектами.

Пропонуємо зразок фотоколажу, створеного на сервісі MyCollages до теми «Образи-символи в п'єсі Г. Ібсена «Ляльковий дім»» (рис. 4).

Завдання для студентів:

Перегляньте фотоколаж, де представлено основні образи-символи драми Г. Ібсена «Ляльковий дім». Випишіть їх та розшифруйте. Які ще символічні образи ви б додали до колажу?

Домашнє завдання: розширити фотоколаж, пояснити значення окреслених вами образів-символів.

Рис. 4. Фотоколаж до теми «Образи-символи у п'єсі Г. Ібсена «Ляльковий дім»». Автор Щербатюк В.С.

Montagem de fotos (Фотомонтаж) (<https://ua.montagesphoto.com/kolazh>).

Тут можна зробити не лише колаж, а й віршкартинку – напис на фото, обрізати світлину до необхідного розміру, вставити фото в картинку, скачати й зберегти у форматі JPEG.

Пропонуємо фотоколаж, створений в згаданій програмі.

Завдання для студентів:

Перегляньте фотоколаж (рис. 5). Визначте, із яких творів української літератури представлені закохані пари. Назвіть авторів, жанри творів, напрям (течію), у якому працювали митці. Чи є екранізації цих творів? Якщо так, то хто й коли їх екранізував?

Рис. 5. Фотоколаж із теми «Закохані пари в українській літературі».
Автор Щербатюк В.С.

Online-collage.com (<http://online-collage.com/>) є безкоштовним, дуже простим та інтуїтивно дружнім онлайн-редактором. Для створення використовується лише браузер. Користуватися програмою досить легко:

завантажуємо декілька фото, робимо з ним маніпуляції, накладаємо необхідні ефекти й скачуємо вже готову фотографію, щоб зберегти чи роздрукувати.

Paint.NET (<http://paintnet.ru/download/>). Ще один безкоштовний варіант для того, щоб редагувати картинки, або створити з декількох одну, шляхом вирізання окремих частин. Зазначимо, що цей варіант більше підійде для новачка, так як значно легший в опануванні. Прості налаштування, хороший функціонал і зручний інтерфейс – ось ті переваги, що відзначають багаточисельні користувачі цього редактора. Так само в Paint.net є вже готовий ефект, який називається «Мозаїкою», за допомогою якого можна зробити колаж автоматично.

Photovisi (<https://www.photovisi.com/>). Окрім звичайного софту, який потрібно встановлювати на комп'ютер, у мережі є багато онлайн-сервісів для малювання колажів. Якщо час обмежений і зробити колаж потрібно прямо зараз, то немає сенсу скачувати спеціальний софт, потім його встановлювати і вивчати, якщо все можна зробити онлайн. Сервіс Photovisi створений для розв'язання цієї проблеми. Тут усе налаштовано на те, аби з кількох картинок зробити гарний колаж за лічені хвилини.

Пропонуємо фотоколаж, створений у Photovisi, у якому зашифрований епіграф до твору В. Підмогильного «Місто» (рис. 6).

Завдання для студентів:

Розгляньте фотоколаж. Розшифруйте вислів із Талмуду. Епіграфом до якого твору українського письменника він є? Назвіть автора, твір, поясніть епіграф.

Підказки (якщо студентам важко пригадати, пропонуємо кілька підказок; із кожною новою підказкою зменшується оцінка за відповідь):

1. Письменник належить до діячів «розстріляного відродження».
2. Організував об'єднання «Ланка» (згодом перейменоване на МАРС).

Рис. 6. Фотоколаж до роману В. Підмогильного «Місто».
Автор Щербатюк В.С.

3. Твір був написаний у 1927 р., уперше опублікований у Харкові 1928 р. й перевиданий 1929 р. У 1930 р. вийшов у перекладі російською мовою.
4. У центрі твору – маргінальна особистість.
5. Перший урбаністичний роман в українській літературі.
6. Основу сюжету становить підкорення головним персонажем великого міста.

Відповідь: В. Підмогильний «Місто», епіграф: «Шість прикмет має людина: трьома подібна вона на тварину, а трьома на янгола: як тварина – людина їсть і п'є; як тварина – вона множитья і як тварина – викидає; як янгол – вона має розум, як янгол – ходить просто і як янгол – священною мовою розмовляє» (Талмуд. Трактат Авот).

Соломія Павличко зазначала: *«Він [автор] зробив тіло головним героєм «Міста» й висунув ідею двоїстості людини, яка складається з ангельського і тваринного начал. Герої Підмогильного страждають від роздвоєності між душею (розумом, інтелектуальною сферою) і тілом, статевим потягом. Гармонія між цими двома сферами дається важко. По суті, вона, на думку автора, неможлива».*

Fotor (<https://www.fotor.com/ru/>) – (від Everimaging Ltd.) – онлайн-сервіс, де можна обробляти фотографії та створювати колажі. Наявні також і мобільні версії. Відразу після відкриття опції «зробити колаж» можна обрати необхідний шаблон, а потім треба лише завантажити фотографії, розставити їх в обраний шаблон, за необхідності додати текст, змінити шрифт, колір фону і колаж готовий. Зберегти результат роботи можна у форматах PDF, PNG, JPG.

Пропонуємо фотоколаж (рис. 7), створений на сервісі Fotor. Завдання для студентів:

Перегляньте фотоколаж. Визначте, вірш якого українського поета ХХ століття він ілюструє? Прокоментуйте свою відповідь, спираючись на колаж.

Відповідь: *Вірш Володимира Сосюри «Любіть Україну».*

Пропонуємо цитати для підтвердження думки:

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну...

... в грому канонад, що розвіяли в прах
чужинців в зелених мундирах,
в багнетях, що в тьмі пробивали нам шлях
до весен і світлих, і щирих.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Україну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Україну...

Рис. 7. Фотоколаж до вивчення поезії
В. Сосюри «Любіть Україну».
Автор Щербатюк В.С.

BeFunky Photo Editor (від BeFunky INC) (<https://www.befunky.com/>) – це фоторедактор у режимі онлайн. У цьому сервісі реєстрація не потрібна й можна одразу редагувати фотографії та створювати колажі. Ресурсом BeFunky дуже легко користуватися, тому проблем під час опанування цього сервісу не виникає. Щоб створити колаж необхідно завантажити зображення чи

фотографії, обрати макет майбутнього колажу й натиснути «автозаповнення», або перемістити картинки самотужки. Якщо буде необхідність, то можна додати текст, налаштувати колір, відстань, ширину та висоту фону. Завантажити роботу можна у форматі PNG, JPG та PDF, а також є можливість зберегти створений колаж на Google диск.

Пропонуємо фотоколаж, створений у запропонованому фоторедакторі (рис. 8).

Завдання для студентів:

Перегляньте фотоколаж. Визначте автора, твір, композитора (якщо є). Розшифруйте образи-символи твору, представлені в колажі.

Рис. 8. Фотоколаж до поезії А. Малишка
«Пісня про рушник».
Автор Щербатюк В.С.

Collage Maker Pic Grid (Lyrebird Studio) – це мобільний додаток, у якому можна створювати колажі, обробляти фото, а також є така опція як «скрапбук»,

куди можна додати максимально дев'ять зображень і пересувати їх, змінювати розмір на свій смак. Максимальна кількість додавання картинок до колажу – п'ятнадцять. У додатку можна обрати шаблон, стікери, фон, розмір рамки та масштаб (5:4, 3:4, A5, Story тощо), а також додати текст та змінити колір.

Incollage – (від InShot Inc.) – це мобільний додаток, у якому можна обробляти фотографії та створювати колажі. Щоб створити колаж, потрібно з телефону завантажити зображення в Incollage, який автоматично додає їх у макет, за кількістю обраних картинок, але розташування фотографій і форму макету можна обрати самим. Також можна змінити мову на українську, додати різноманітні фільтри, налаштувати межі та колір фону, додати фото, наклейку, текст, малюнок, а потім, коли колаж буде готовий, просто натиснути «Зберегти».

Пропонуємо фотоколаж (рис. 9), створений у мобільному додатку Incollage до вивчення трагедії Есхіла «Прометей закутий».

Рис. 9. Фотоколаж, створений у мобільному додатку Incollage до вивчення трагедії Есхіла «Прометей закутий»

Photo Collada – (від Linerock Investments LTD) – мобільний додаток для створення колажів. Тут також потрібно завантажити зображення з телефону і обрати макет, також можна повертати картинку у макеті і будь-якому напрямку, додавати стікери, рамки і текст. Можна завантажити картинку на телефон, або поділитися з друзями у соціальних мережах, відправити на електронну пошту тощо.

Пропонуємо зразок фотоколажу (рис. 10), створений у програмі Photo Collada до вивчення творчості О. Пушкіна.

Рис. 10. Фотоколаж, створений у програмі Photo Collada до вивчення творчості О. Пушкіна

Джерело, де можна знайти інформацію про безкоштовні програми для створення колажів, за покликанням <http://tech-buy.pp.ua/bezkoshtovni-programi-dlya-stvorennya-kolazhiv-/>.

Фотоколаж використовуємо на заняттях словесності в процесі вивчення літературного твору. Це може бути колективна чи індивідуальна робота на вступному етапі вивчення нової теми (загальної характеристики літературного процесу, біографії та творчого шляху письменника), під час аналізу художнього твору (робота із змістовими компонентами, із сюжетно-композиційними особливостями твору, художньо-виражальними засобами тощо), на підсумковому етапі як узагальнення вивченого матеріалу, під час будь-якої навчальної ситуації, якщо необхідно представити деякі продукти освітньої діяльності. Застосовуємо як уже готові фотоколажі, так і продукуємо їх безпосередньо на занятті. Наприклад, під час роботи над «Осінньою піснею» П. Верлена можна запропонувати фотоколаж, який допоможе студентам відтворити «сюжет» поезії (рис. 11). Він також стане в нагоді для вивчення напам'ять лірики, буде корисною підказкою під час виразного читання вірша (переклад Г. Кочура).

А використання фотоколажу на занятті, де розглядаємо творчість Ш. Бодлера, допоможе окреслити художні особливості збірки «Квіти зла» французького митця (рис. 12). Цей колаж ми також використали як центральний образ ментальної карти «Ш. Бодлер. Особливості збірки «Квіти зла», що створювали в програмі Coggle (<https://coggle.it/>).

Ментальну карту можна переглянути за QR-кодом.

Рис. 11. Фотоколаж до поезії П. Велена «Осіння пісня»

Рис. 12. Фотоколаж до збірки Ш. Бодлера «Квіти зла»

Фотоколаж може стати основою (образом) для створення ейдос-конспектів. Студентам пропонуємо переглянути фотоколаж (рис. 13), подумати, чому саме такі асоціативні малюнки підібрано для колажу, як вони допомагають розкрити ідейний зміст твору (чи проблематику, тематику, композицію; відображають особливості художнього світу письменника; допомагають аналізувати ліричний образ, персонаж, дійові особи; передають роль словесного образу чи художньої деталі у творі). Далі пропонуємо розшифрувати фотоколаж і створити зі зворотного боку опорний конспект – коментар до теми (розгорнуте судження, тлумачення власного бачення теми й образів у творі).

Рис. 13. Фотоколаж за поезією Г. Аполлінера «Міст Мірабо».
Автор Щербатюк В. С.

На етапі узагальнення вивченої теми чи розділу, під час написання контрольної роботи пропонуємо фотоколажі-запитання, де за картинками треба розшифрувати твір: назвати автора, жанр, тему тощо (рис. 14).

Завдання для студентів:

Перегляньте фотоколаж-запитання. Підключіть візуальне мислення й відтворіть сюжет поезії, назвіть автора. Представником якої епохи та національної літератури він є? Визначте жанр, тематичний різновид поезії.

Рис. 14. Фотоколаж-запитання для перевірки вивчених сонетів Данте.
Автор Щербатюк В. С.

Технологія колажування сприяє активізації навчального процесу учнів / студентів і розвитку в них розумових та творчих здібностей; формує й розвиває візуальне мислення, зорове сприйняття; допомагає працювати над підвищенням рівня мотивації пізнавальної активності студентів; розвиває навички проєктної діяльності.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть вітчизняних та зарубіжних дослідників, які досліджували застосування колажу в процесі вивчення тієї чи тієї дисципліни.
2. Що являє собою фотоколаж на заняттях із літератури?
3. Укажіть онлайн-сервіси, за допомогою яких легко створювати фотоколажі.
4. Перерахуйте основні правила для створення фотоколажів.
5. Розкрийте принцип роботи безкоштовного онлайн-конструктору колажів Canva.
6. Які популярні графічні форми зображень підтримує CollageIt?
7. Назвіть сервіси, що дозволяють безкоштовно легко та швидко створити незвичайні колажі.
8. У чому полягає особливість створення колажів у мобільному додатку Photo Collada?
9. Яка з програм містить уже готовий ефект, що називається «Мозаїкою», за допомогою якого можна зробити колаж автоматично?

Завдання

1. Створіть алгоритм компонування фотоколажу.
2. Створіть власний фотоколаж в одному із зазначених онлайн-сервісів: *Canva*, *CollageIt*, *Фотомонтаж*, *Online-collage.com*, *Paint.NET* чи *Photovisi*.
3. Поміркуйте, чи до кожного твору художньої літератури можна створити колаж. Відповідь обґрунтуйте.
4. Напишіть цикл підказок для створення фотоколажу в Photovisi до цитати з твору П. Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»: «Зажив Іван Гудзь з своєю молодію дружиною тихо та мирно, люб'язно – спокійним хліборобським життям. Землю паше, добро складає. Мотря порядкує з свекрухою в хаті.

Живуть – як мед п’ють... А тут уже й дітки пустилися. Породила Мотря за три роки трьох синів, як соколів».

5. Укажіть переваги використання фотоколажів на заняттях словесності в процесі вивчення повісті І. Франка «Захар Беркут».

6. Розробіть низку колажів-запитань до ліричних творів, що вивчаються на уроках зарубіжної літератури в 10 класі.

Тести

1. Установіть відповідність між визначенням поняття «колаж» та його автором:

1. Самостійний художній твір, що характеризується специфічними виразними властивостями

2. Універсальний засіб методико-педагогічної навчальної дії, що здатний значно інтенсифікувати процес навчання та адаптувати його до нових умов

3. Спосіб кодування / декодування іншої інформації, спосіб проникнення в іншу культуру

4. Прийом зорової та вербальної наочності

А. М. Зікманн

Б. Б.-Д. Мюллер

В. О. Дуплійчук

Г. А. Векслер

2. Виберіть особливості програми для автоматичного створення колажів Collagelt:

А. Для створення якісних колажів потрібно 2-3 дні

Б. Велика кількість параметрів, що налаштовуються; вільний простір між фото, рамочки для фото, обертання, тіні тощо

В. Має 6 шаблонів для фотоколажів

Г. Можна додати до колажу задній фон

3. Укажіть максимальну кількість фото, які можна використати для колажу в програмі Collagelt:

А. 15

Б. 100

В. 150

Г. 10

4. Фотомонтаж – це...

А. Процес та результат створення складеного фотозображення шляхом розрізання елементів різних світлин

Б. Процес та результат створення складеного фотозображення шляхом суміщення елементів різних світлин

В. Процес та результат створення складеного фотозображення шляхом розрізання та суміщення елементів різних світлин

Г. Процес та результат створення складеного фотозображення шляхом розрізання та суміщення елементів однієї світлини

5. Назвіть переваги технології колажування:

А. Розвиває навички проєктної діяльності

Б. Сприяє активізації виховного процесу

В. Дозволяє не читати повністю тексти творів

Г. Допомогає працювати над підвищенням рівня мотивації пізнавальної активності студентів / учнів

1.3. Літературні пазли як методичні родзинки уроку

Ще один досить активний спосіб використання фотоколажу на заняттях словесності – при створенні пазлів.

Пазл (множина: *пазли*, англ. *jigsaw puzzle*) – гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів малюнка різної форми. Прості пазли для учнів онлайн – чудовий спосіб захопитися грою, яка не лише викликає цікавість, але й приносить користь. Вони добре тренують уважність, допомагаючи пізнавати світ навколо. Хтозна, можливо, саме захоплення пазлами надихне учнів на створення власних яскравих малюнків, аплікацій чи колажів. Цей процес захоплює, додає радості й азарту, а ще – розвиває уважність і логічне мислення.

Як можна використати пазли в навчанні?

Ефективність використання ігрового методу навчання будь-якого предмета в школі / виші доведена низкою наукових досліджень. Домінуючим напрямком видозміни сучасних ігрових технологій дослідники обрали комп'ютеризацію дидактичної гри. Особливістю сучасних дидактичних комп'ютерних ігор, що масово входять у вжиток, є їх інтерактивність.

Методика використання гри в пазли повинна мати такі етапи:

- 1) застосування її для полегшення запам'ятовування і закріплення;
- 2) стимулювання до самостійної аналітико-синтетичної діяльності. Якщо у першому випадку виконання завдання спирається на розвиток репродуктивної уваги – однозначне відтворення зображення за поданою ілюстрацією, то у другому випадку роботу поступово необхідно ускладнювати.

Пазли можна згенерувати для вивчення літературної епохи, теоретичного поняття, біографії письменника, для роботи з художнім твором. Учням / студентам пропонуємо скласти пазли, відтворити ланцюжок подій,

зображених у тексті, визначити тему уроку, проблемні питання, порушені у творі, переказати епізод твору, розповісти про події, які відбувалися до чи після того епізоду, що на картинці, назвати персонажів, що зображені у фотоколажі, схарактеризувати їх, скласти паспорт твору тощо.

Генератор пазлів – хороша можливість швидко й легко за кілька хвилин створити матеріал до уроку. Щоб пазл не був лише грою, додаємо на картинку завдання для учнів, яке вони мають виконати, коли складуть пазл. Чудово спрацює елемент змагання на уроці: хто перший складе пазл та виконає завдання. Учні переважно мають смартфони із постійним доступом до інтернету, тому вони легко можуть виконувати ці завдання на своїх гаджетах. Смартфон – ефективний засіб навчання. Наприклад:

Завдання для студента. **Складіть пазл за покликанням <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=06fb60a1b252>. Назвіть основні тропи, представлені в колажі. Поясніть вибір.**

Завдання для студента. **Складіть пазл за покликанням <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=2ef6f43bf375>. Виконайте запропоновані на ньому завдання.**

Щоб учні / студенти швидко знайшли в мережі той чи той пазл, можна для посилання на відповідний пазл використати QR-код. За допомогою генератора QR-кодів зашифруйте посилання на пазл. Продемонструйте код здобувачам освіти за допомогою проєктора чи роздрукований на папері. Учні / студенти просканують його за допомогою будь-якого зчитувача QR-кодів і миттєво перейдуть до виконання завдання – складання пазлів.

Наприклад, друге завдання можна сформулювати так:

Завдання. **Відскануйте QR-код і складіть пазл. Виконайте запропоноване на пазлі завдання.**

Серед українських та українськомовних ресурсів для створення QR-кодів пропонуємо такі: <http://qrcodes.com.ua/> (Інструкція роботи із сервісом); <http://www.qr-code.com.ua> (Інструкція роботи із сервісом); <http://ua.qr-code-generator.com> (Інструкція роботи із сервісом) тощо.

Існує низка сервісів для генерації пазлів: https://online-puzzle.ru/own_puzzle; <https://www.jigsawplanet.com/>; <http://pazlyonline.com/konstruktor.html>; <https://www.proprofs.com/games/create-game/> – сервіс для створення ігрових пазлів; <http://www.jigzone.com/>.

Пропонуємо для ознайомлення два досить прості сервіси у створенні пазлів.

Генератор пазлів <http://www.jigsawplanet.com> – програма з інтуїтивно простим інтерфейсом. Дозволяє не лише створити пазл, але й кількома способами вбудувати його на власний сайт чи поширити в соцмережі. Його перевагою є те, що ви самі обираєте вигляд фрагменту, кількість фрагментів, складність (чи потрібно повертати фрагмент, щоб поставити його в потрібне місце) (рис. 15). Пазли можна створювати без реєстрації, але якщо ви бажаєте мати колекцію своїх, їх редагувати, ускладнювати – тоді реєстрація необхідна.

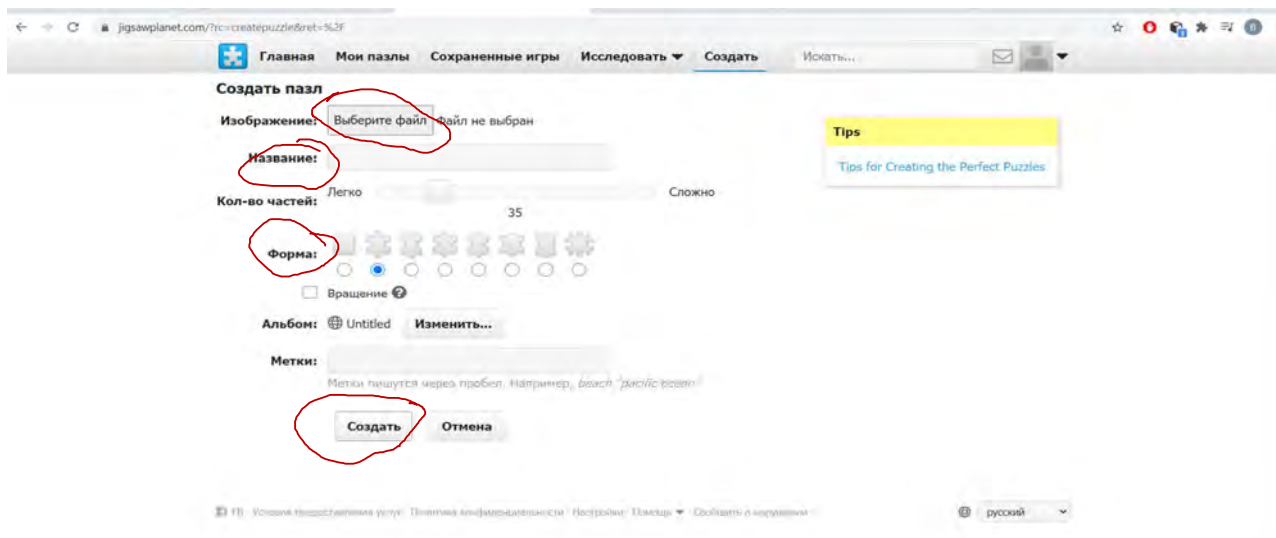

Рис. 15. Скриншот сторінки генератора пазлів

Кілька способів поширення створеного пазла позначено на наступному скриншоті (рис. 16).

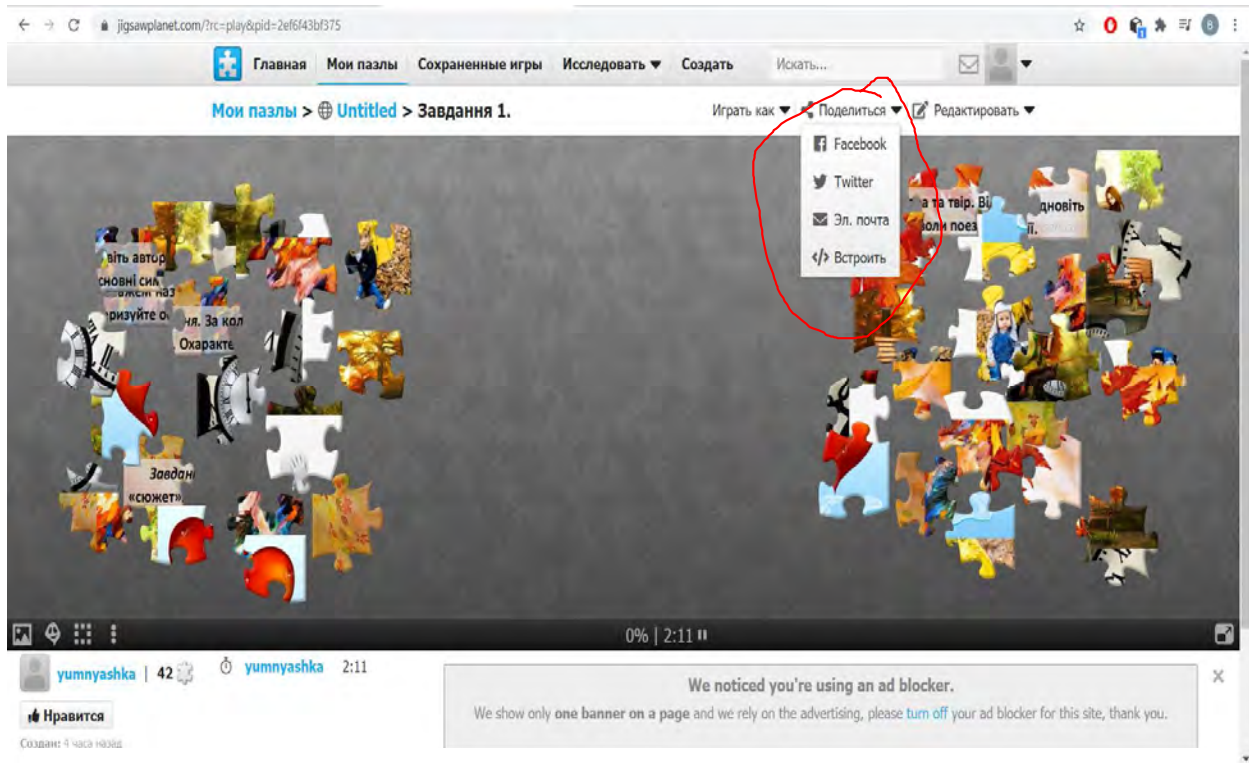

Рис. 16. Скриншот сторінки генератора пазлів, де виділено способи їх поширення

Скриншот складеного пазла представлено на рис. 17.

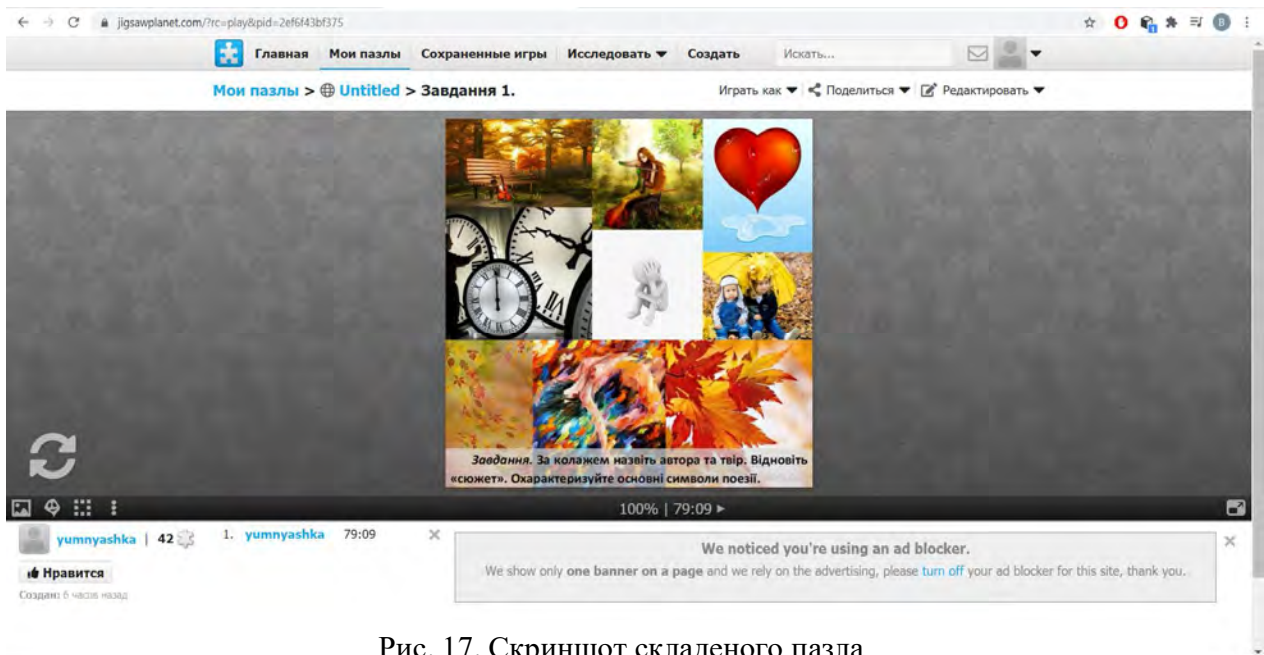

Рис. 17. Скриншот складеного пазла

Ще один онлайн-генератор пазлів – https://online-puzzle.ru/own_puzzle. Він російськомовний, тому робота з ним не викликатиме у студентів чи учнів проблем.

Пропонуємо алгоритм роботи над створенням та складанням пазла:

Крок 1. Увійти за покликанням https://online-puzzle.ru/own_puzzle. На завантаженій сторінці натиснути «Завантажити малюнок» (рис. 18).

Крок 2. Натискаємо «Вибрати малюнок» і вибираємо його із власної колекції (рис. 19).

Крок 3. Малюнок з'явиться на сторінці вже у формі пазла. Можна змінити кількість частин пазла, натиснувши розділ «Частини пазла» (рис. 20). Кількість частин зміниться автоматично.

Крок 4. Далі натискаємо «Почати гру» (рис. 20) і складаємо пазл.

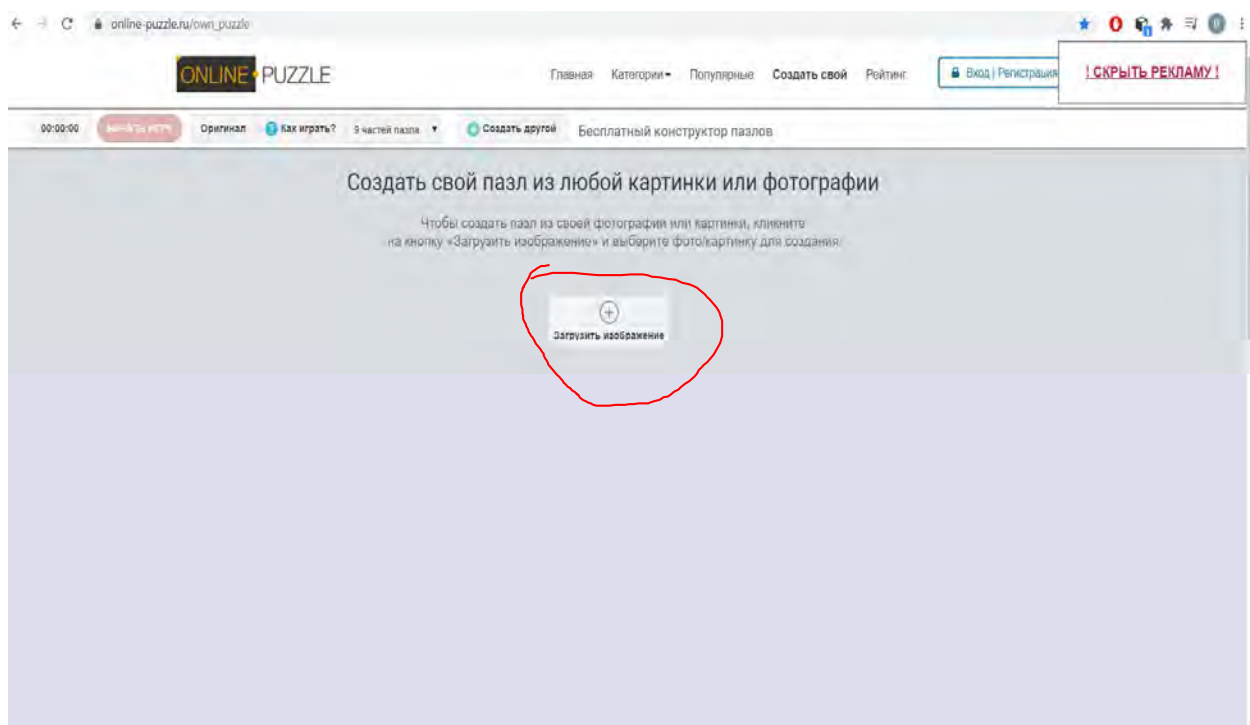

Рис. 18. Крок 1. Скриншот

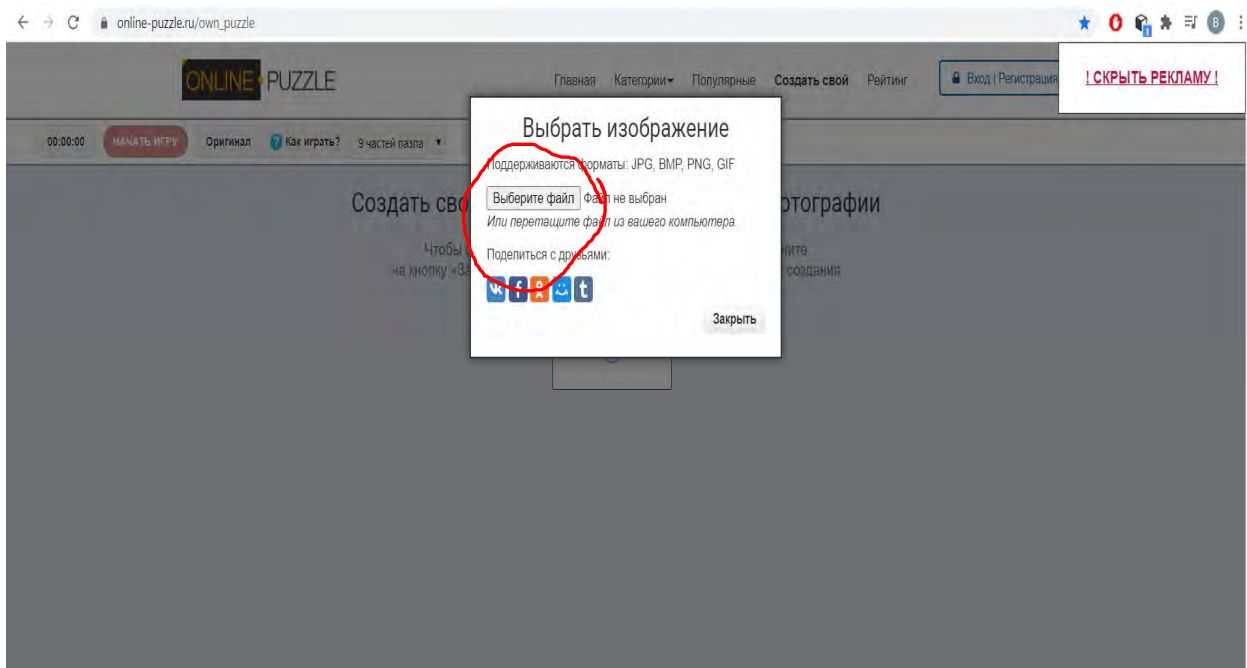

Рис. 19. Крок 2. Скриншот

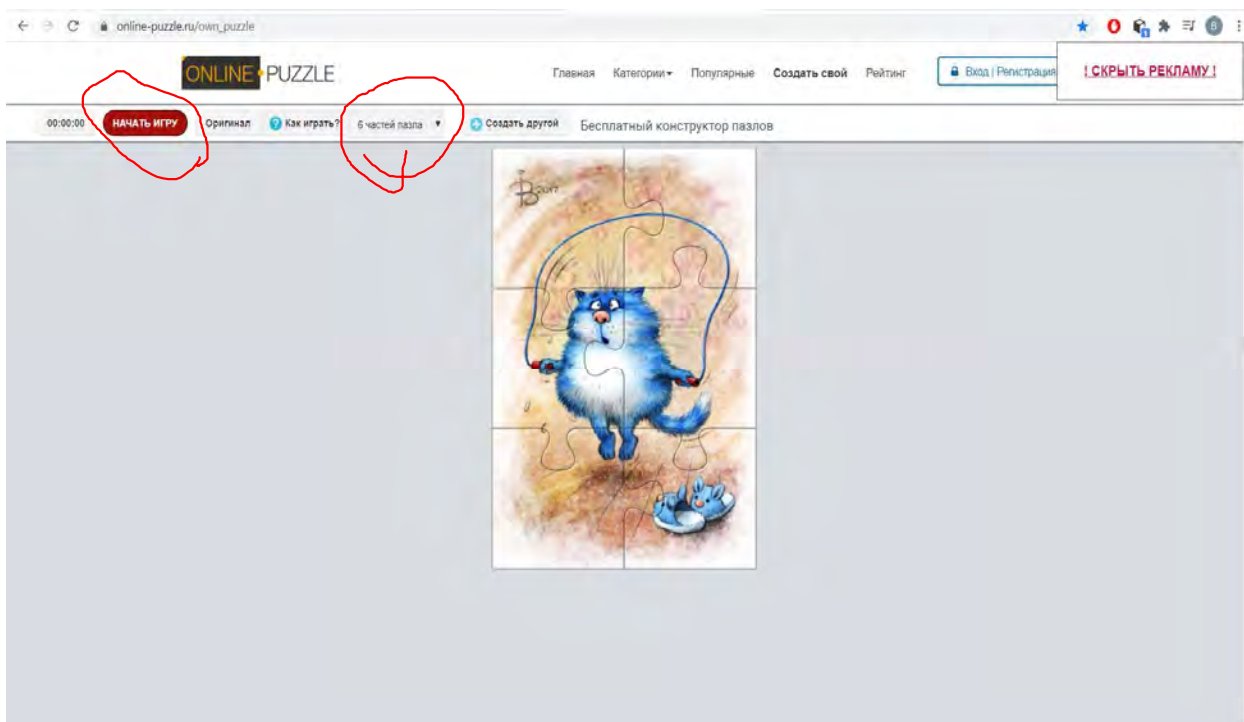

Рис. 20. Кроки 3 і 4. Скриншот

Отже, використання фотоквесту, фотоколажу, пазлів на заняттях із літературознавчих дисциплін у виші / школі сприяє активізації навчального процесу здобувачів освіти, систематизації їх знань та закріпленню матеріалу, що вивчаємо; розвиває розумові та творчі здібності; формує візуальне мислення, зорове сприйняття; допомагає працювати над підвищенням рівня мотивації пізнавальної активності здобувачів освіти; розвиває навички проєктної діяльності. Крім того, робота з фотоквестом та фотоколажем – це переважно групова робота, а отже, передбачає міжособистісний контакт студентів, формує дух команди та вчить відповідально і якісно виконувати запропоновані завдання.

Питання для самоперевірки

1. Як використовувати пазли на уроках з дидактичною метою?
2. Назвіть етапи, на які спирається методика використання гри в пазли.
3. Поясніть значення вислову «генератор пазлів».
4. Чи потрібна реєстрація під час створення пазлів?
5. Розкажіть, що вам відомо про онлайн-генератори пазлів.
6. Як використати QR-коди для швидкого знаходження пазлів у мережі?

Завдання для самостійної роботи

1. Доведіть ефективність використання пазлів під час вивчення літературних творів.
2. Запропонуйте алгоритм роботи над створенням та складанням пазла до повісті Г. Тютюнника «Климко» чи роману Д. Дефо «Робінзон Крузо».
3. Продемонструйте скріншот складеного пазла до поеми Т. Шевченка «Катерина».
4. Згенеруйте пазли до вивчення теоретичного поняття «композиція художнього твору».
5. Поміркуйте, на яких етапах вивчення художнього твору найдоцільніше використати пазли. Відповідь обґрунтуйте.

Тести

1. Дайте визначення поняттю «пазл»:

- А. Гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів малюнка однакової форми
- Б. Гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з фрагментів безлічі малюнків різної форми
- В. Гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з безлічі фрагментів малюнка різної форми
- Г. Гра-головоломка, що виглядає як мозаїка, яку потрібно скласти з фрагментів безлічі малюнків однакової форми

2. Укажіть переваги генератора пазлів <http://www.jigsawplanet.com>:

- А. Створення ігрових пазлів
- Б. Автоматичний вибір виглядів фрагменту, кількість фрагментів, складність
- В. Вбудова пазлів на власний сайт чи поширення в соцмережі
- Г. Самостійний вибір виглядів фрагменту, кількість фрагментів, складність

3. Установіть відповідність між терміном та його визначенням:

- 1. Матричний код (двовимірний штрих-код), розроблений і представлений японською компанією «Denso-Wave» в 1994 році
- 2. Зображення на якому розміщено художній текст (прозовий або поетичний)
- 3. Сукупність засобів і правил, що забезпечують взаємодію комп'ютерів, периферійних пристроїв, пристроїв вводу / виводу та/або комп'ютерних програм
- 4. Назва жанру відеоігор, метою яких є вирішення логічних завдань, що вимагають від гравця задіяння логіки, стратегії, інтуїції та іноді ерудиції й уважності

- А. Інтерф́ейс
- Б. Гра-головоломка
- В. Віршкартинка
- Г. QR-код

РОЗДІЛ 2
ВИКОРИСТАННЯ ФОТОКВЕСТІВ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР

Приклади фотоквестів з української літератури

Іван Котляревський «Наталка Полтавка»

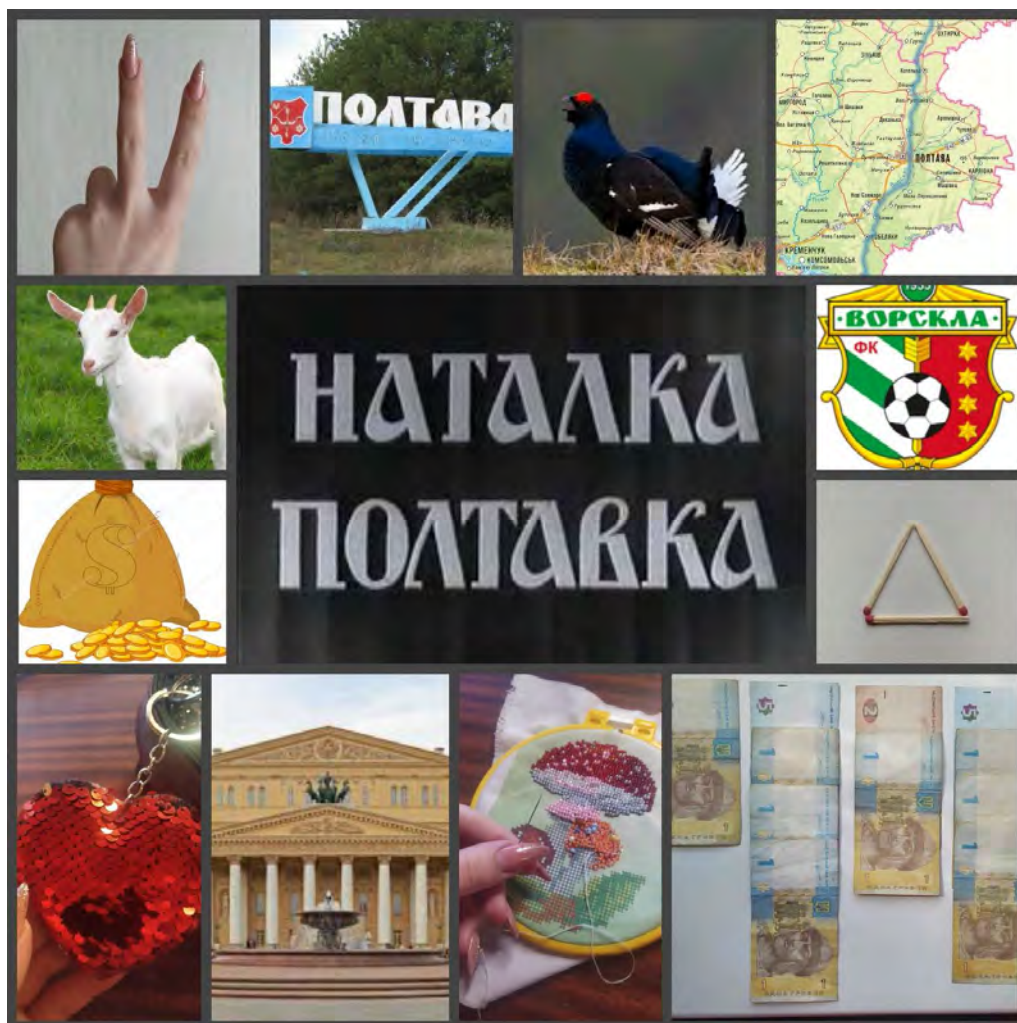
Пропонуємо декілька фотоквестів за п'єсою «батька нової української літератури», підготовлених студентами I курсу філологічного факультету й авторами посібника.

Фотоквест № 1

Сфотографуйте:

1. Кількість пальців, які відповідають кількості дій у драмі.
2. В'їзний знак міста, у якому відбуваються події.
3. Пташку, із якою асоціюється возний Тетерваковський.
4. Назву річки, біля якої розташована вулиця із хатою Терпелихи.
5. Емблему футбольного клубу, який має таку ж назву, як і річка, над якою розташоване село у творі.
6. Викладену із сірників геометричну фігуру, на якій будується сюжет драми «Наталка Полтавка».
7. Викладений гривнями рік, коли вперше було надруковано п'єсу.
8. Те, чим була зайнята Наталка під час розмови з матір'ю.
9. Те, про що розповідає Петро Макогоненку: «Се таке диво – як побачиш раз, то і вдруге схочеться».

10. Діло, у якому возний просить виборного допомогти йому.
11. Про що мріє та чого бажає мати Наталці.
12. Тварину, яка, за словами Терпелихи, скаче на похиле дерево.

Відповіді:

Два; Полтава, тетерів; Ворскла; «Ворскла»; трикутник (любовний); 1838; вишивання; комедія в театрі; сердечне; багатство; коза.

Сфотографуйте:

1. Викладену гривнями кількість пісень у п'єсі.
2. Пам'ятник царя, який, за словами Т. Шевченка, «розпинав нашу Україну»; його ім'я тотожне з ім'ям коханого Наталки.
3. Другу тварину з приказки, яку вживає Наталка, відмовляючись одружуватися з возним.
4. Літеру з абетки, що є початковою в прізвищі пана, який заїжджав у гості до виборного.
5. Рослину, із якою Наталка порівняла своє життя під час розмови з виборним.
6. Фрукт із пісні, яку виконав виборний, звертаючи увагу на те, що возному вже час одружуватися.
7. Істоту, яка «принесла» возного під час зустрічі виборного з Наталкою.
8. Тварину, яку згадує Микола, характеризуючи Макогоненка.
9. Предмет такого кольору, що переважає в жартівливій пісні виборного.

Відповіді:

22; Петро I; кінь; Щ; горох; вишня/черешня; чорт; лисиця; рудий.

Сфотографуйте:

1. Викладену олівцями цифру, яка символізує роки розлуки Петра з Наталкою.
2. Місто на карті, куди мріяв «податися» Микола.
3. Міська новинка, яка, за висловом Миколи, робить так, щоб «в грязь добре, бач, ходити було пішки, що аж дивитись мило».
4. Фото українського політичного і державного діяча, який згадується під час розмови Петра і возного.
5. Портрет царя, на правлінні якого скінчилось 300-річне панування династії Романових, котрий є тезкою далекого родича Терпелихи.
6. Колір вусів Петруся із пісні, що виконує Микола.
7. Об'єкт стаціонарної роздрібної торгівлі, перша буква у назві якого є першою літерою прізвища героя, який у п'єсі співає про зачіски своїх родичів.
8. Пташку, із якою асоціював Наталку возний.
9. Пам'ятник російському письменникові та його персонажу, що сидять на лавочці в місті, яке возний називає «лепським» та де завдяки хитрості Г. Квітки-Основ'яненка поставили п'єсу «Наталка Полтавка».

Відповіді:

4; Тамань; пішохід; Кочубей; Микола II; чорний; магазин; галка; пам'ятник «М. Булгаков та кіт Бегемот на лавочці» в м. Харкові.

Сфотографуйте:

1. Природну стихію, із якою пов'язана початкова пісня п'єси.
2. Елемент вбрання чи аксесуар до нього, яким перев'язала руку возного Наталка під час сватання.
3. Математичний вираз, який в сумі дорівнює кількості дійових осіб, зазначених автором на початку п'єси.
4. Колір волосся діда та баби в пісні Макогоненка.
5. Фото одного із найбільш могутніх, розумних та заможних царів давньої держави Ізраїль, який згадується у п'єсі.
6. Птаха, про якого йдеться в прислів'ї, що наводить возний: «Лучче синиця в жмені, як ... в небі».
7. Спеціальне дерев'яне начиння у вигляді товкача для перетирання різноманітних продуктів харчування, що асоціюється із прізвищем однієї з дійових осіб п'єси І. Котляревського.
8. Атмосферне явище, що покрило поле у пісні, яку Миколу навчив старий запорожець Сторчогляд.

Відповіді:

*вітер; шовкова хустка; 4+2=6; рудий; Соломон; журавель;
макогон; туман.*

Сфотографувати:

1. Срібну монету, яку випустили у 2009 році номіналом 5 гривень, де зображено автора п'єси «Наталка Полтавка».
2. Річку на карті, на березі якої відбуваються події п'єси.
3. Пам'ятну монету, на якій зображено композитора опери «Наталка Полтавка».
4. Браузер, що вказує на жанр «Наталки Полтавки» за визначенням автора.
5. Викладений сірниками рік, у якому відбулася перша театральна постановка п'єси.
6. Показану на пальцях кількість років, що пройшли відтоді, як Наталка із матір'ю покинула Полтаву і переїхала в село.
7. Обкладинку книги, із якою «Наталка Полтавка» має спільного автора.
8. Портрет поетки, чию пісню використав І. Котляревський на початку п'єси «Наталка Полтавка».

Opera

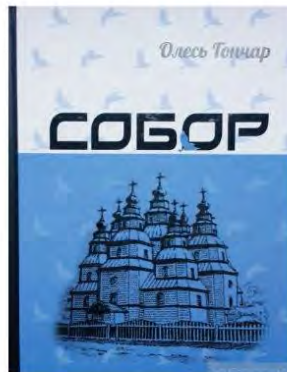
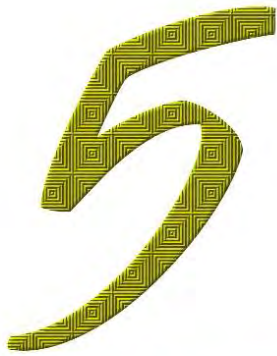

Відповіді:

Іван Котляревський; Ворскла; Микола Лисенко, Опера, 1819; чотири; «Енеїда»; Маруся Чурай.

Сфотографуйте:

1. Арабську цифру на позначення кількості чоловічих образів, що детально схарактеризовані в драмі І. Котляревського.
2. Обкладинку одного із романів українського письменника ХХ століття, який сказав, що «звернення І. Котляревського до живої народної мови – за тих конкретно-історичних обставин – було актом громадянської мужності, явищем винятково прогресивним».
3. Літеру, яка найчастіше зустрічається в прізвищі того, хто допоміг возному посватати Наталку.
4. Овоч, який підносила Наталка, відмовляючи в залицянні «многим женихам».
5. Дійова особа п'єси, якій споруджено пам'ятник-фонтан у Кропивницькому.
6. Дорогоцінний метал, із яким виборний асоціює Наталку.
7. Ім'я коханого Наталки англійською мовою.
8. Музичний інструмент, що носив із собою в торбині автор пісні «Всякому місту звичай і права...», яку використав у п'єсі І. Котляревський.
9. Те, що є найбільшим багатством для Наталки Полтавки.

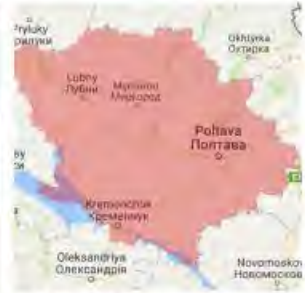

Відповіді:

5 (возний, виборний, Петро, Микола, Терпило); будь-який роман Олесь Гончара; О; гарбуз; Наталка Полтавка; золото; Петро; сопілка; добре ім'я.

Сфотографуйте:

1. Обгортку цукерки, яка носить назву однієї із дійових осіб п'єси І. Котляревського.
2. Гривні, що вказують на кількість дій у творі.
3. Предмет у формі відкритого зверху циліндра чи зрізаного конуса, що є робочим інструментом однієї з героїнь твору.
4. Область на карті, де відбуваються дії п'єси.
5. Ноти до пісні, яка першою звучить у п'єсі.
6. Сузір'я північної півкулі із семи зірок, що нагадує засіб пересування, із яким асоціюється посада одного із дійових осіб твору.
7. Місяць на календарі, коли вперше була поставлена «Наталка Полтавка».
8. Квітку, один із сортів якої названо ім'ям героїні, що у п'єсі співає пісню № 8.
9. Ратушу міста, де було сформовано одну із найпоширеніших правових систем міського самоврядування в часи Середньовіччя, яку згадує возний під час залицянь до Наталки.

ВІЮТЬ ВІТРИ, ВІЮТЬ БУЙНІ

Поволі

Ві- ють віг- ри, ві- ють буй- ні,
аж де- ре- ва гну- ться; ой як бо- лить

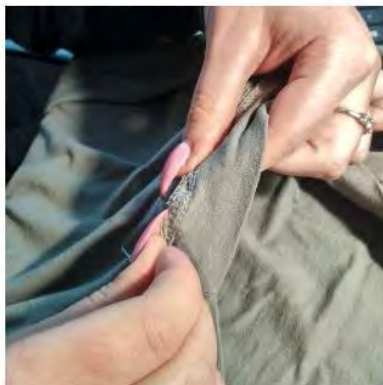

Відповіді:

«Наталка Полтавка»; 2; відро; Полтавська область; пісня «Віють вітри, віють буйні»; Великий віз, Малий віз; липень; айстра «Наталка Полтавка»; Магдебурзька ратуша.

Сфотографуйте:

1. Місце, куди на початку п'єси йшла Наталка.
2. Ілюстрацію до пісні-нісенітниці, із якою з'являється виборний Макогоненко.
3. Місто, де раніше жила Наталка із сім'єю.
4. Те, через що Терпило втратив усе майно.
5. Вид рукодільного мистецтва, яким займалися Терпилиха з донькою під час розмови про заміжжя Наталки.
6. Назва військового формування, до якого хотів пристати Микола.
7. Те, чим перев'язала Наталка возного під час сватання.
8. Диво, яке побачив у Харкові Петро.
9. Те, що Петро віддає Наталці, щоб пан возний ніколи не пострікнув її.

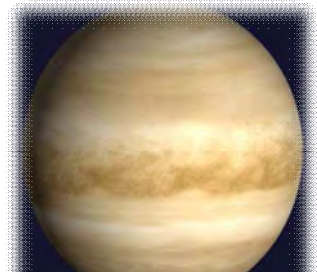
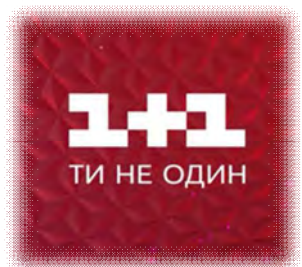
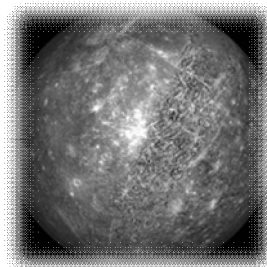
Відповіді:

*річка; пісня «Дід рудий, баба руда...»; Полтава; пияцтво; вишивання;
чорноморці; шовкова хустка; театр; гроші.*

Іван Котляревський «Енеїда»

Сфотографувати

1. Машину, модель якої відповідає кількості частин у творі.
2. Природне явище, богом якого є Зевс.
3. Планету, назва якої тотожна імені бога торгівлі та сина Зевса.
4. Емблема каналу, цифри в назві якого відповідають номеру частини твору, де змальовано пожежу на троянському флоті.
5. Кількість черевиків, що відповідають кількості сюжетних ліній у творі.
6. Напій, назва якого відповідає кількості років, коли боги водили троянців морем.
7. Одну з найдавніших стихій, богом якої є Вулкан.
8. Першу буква імені того, хто переміг у поєдинку Енея з Турном.
9. Людину, яка відчуває ті ж емоції, що викликає твір.
10. Предмет гардеробу, на який схожа карта країни, до якої прямували троянці.
11. Свічки до народин, кількість років на яких відповідає століттю, коли відбуваються події твору.
12. Ім'я матері Енея тотожне назві цієї планети.

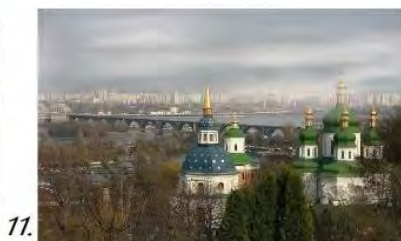
Відповіді:

Лада Шістка; грім і блискавка; Меркурій; 1+1=2; 2 (пара); 7up; вогонь; E (Еней); сміх; чобіток (Італія); 18; Венера.

Григорій Квітка-Основ'яненко «Маруся»

Сфотографуйте:

1. Ласощі, які подарував Василь Марусі на весіллі.
2. Взуття, яке забула забрати Олена для батька у шевця.
3. Ягоди, за якими пішла Маруся до бору, щоб зустрітися з Василем.
4. Елемент свята, під час якого зустрілися батько з Василем.
5. Арабську цифру, яка вказує на кількість разів, скільки стукали старости до Наума, поки він їх запросив у господу.
6. Назву книги, яку читав Василь у церкві.
7. Елемент свята, на якому вперше зустрілися Маруся й Василь.
8. Гілочку з дерева, що символізує релігійне свято, згадане у творі.
9. Одяг, який виготовляв Василь у місті.
10. Те, що збирала Маруся у лісі, коли потрапила під дощ.
11. Заклад, у якому опинився Василь після смерті Марусі.
12. Назву міста, до якого поїхав Василь після смерті Марусі.

Відповіді:

*горішки; чоботи; суниця; писанка; 3; Псалтир; весільний рушник;
верба; свитка; гриби; монастир; Київ.*

Пантелеймон Куліш «Чорна Рада»

Сфотографуйте:

1. Воєнне звання Василя Золотаренка.
2. Стрілецьку зброю, що асоціюється із прізвищем одного із персонажів роману, людиною лицемірною, підступною.
3. Колір, що традиційно вказує на стать дитини, народження якої святкував Тарас Сурмач.
4. Тварину, на яку посадили верхи Іванця та звеліли провести по всьому Гадячу.
5. Назву річки на карті, що найчастіше згадується в романі.
6. В'їзний знак міста, де в відбуваються вибори гетьмана.
7. Місце, звідки Кирило Тур намагався визволити Якіма Сомка.
8. Колір, що згадується в назві роману.
9. Арабську цифру на позначення кількості частин, із яких складається роман.
10. Літеру, із якої починалася посада Кирила Тура.
11. Структуру волосся, яке мав Яким Сомко.
12. Арабську цифру, яка відповідає кількості років написання роману П. Кулішем.

Відповіді:

полковник; гвинтівка; свиня; Дніпро; Ніжин; блакитний; в'язниця; 14; чорний; 18; О; кучеряве.

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»

Сфотографуйте:

- 1) Тварину, очі якої були схожі на Палажчині.
- 2) Місце, куди ходив Омелько щонеділі.
- 3) Назва пісні, де йдеться про людину, яку зустрів Кайдаш у шинку.
- 4) Квітку, що подібна за кольором до фарби, яку розлила Мотря при зустрічі з Карпом.
- 5) Квітку, яку Мотря взяла із собою до церкви.
- 6) Назву місяця на календарі, із яким асоціюється колір чобіт Кайдашихи.
- 7) Інструмент, через який побились Омелько і Карпо.
- 8) Кількість пальців, що символізують кількість дітей Балашихи.
- 9) Кондитерський виріб, який їла Палажка щороку в Лаврі в Києві.
- 10) Богослужбовий літургійний хліб, який випікала Мелашка у Києві.
- 11) Того, хто вирішив попоратися в Карповому городі і «викопати» картоплю, проте завдяки Мотрі потрапив у хлів.
- 12) Плід з дерева, яке всохло на межі родин.

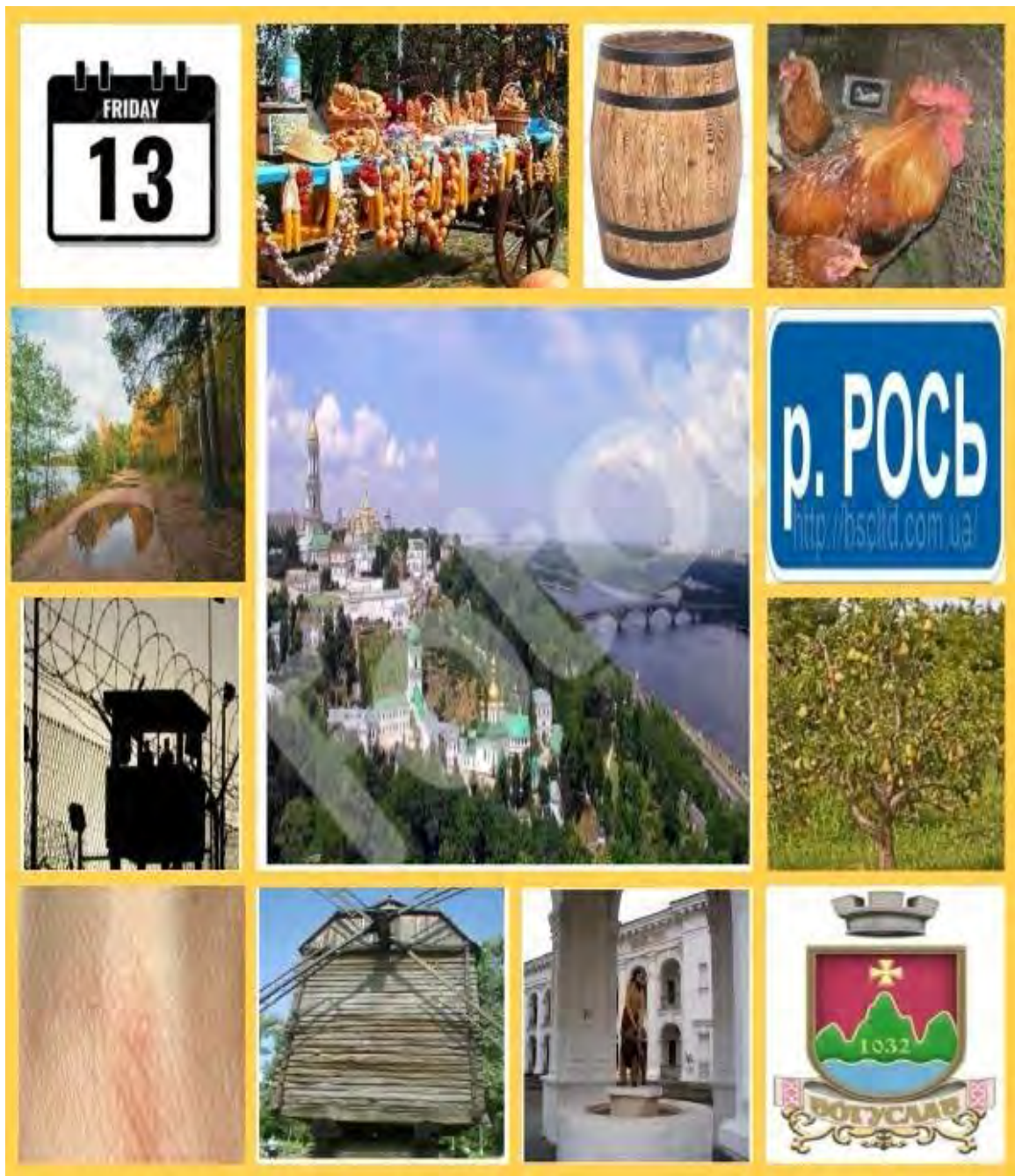
Відповіді:

жаба; церква; «Ой кум до куми залицявся»; червона (троянда); барвінок; жовтень; мотовило; 5; паска; проскури; кабан; груша.

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»

Сфотографуйте:

1. День тижня на календарі, коли «не можна паскудити язика».
2. Тимчасовий захід, на який збиралися Кайдаші в першу суботу.
3. Дерев'яний виріб, у якому намочився п'яний Омелько Кайдаш.
4. Птах, якого спіймала Мотря на сідалі свекрухи.
5. Місто, до якого пішла на прощу Мелашка.
6. Назву річки, біля якої знаходиться село Семигори.
7. Дерево, яке стало черговою причиною сварок у Кайдашевій сім'ї.
8. Фонтан, згаданий у творі.
9. Заклад, куди їхав Лаврін, де вперше побачив Мелашку.
10. Частина тіла, яка боліла в Омелька від голоду.
11. Заклад, у якому відсиділа Мотря два дні за те, що виколола око свекрусі.
12. Водойму, де «жабі по коліно», у якій утопився Кайдаш .

Відповіді:

п'ятниця; ярмарка; діжка; півень; Київ; Рось; груша; «Самсон, який розриває пащу лева»; млин; шкіра; в'язниця; калюжа.

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»

Сфотографуйте:

1. Дерева, які росли біля хати Омелька Кайдаша.
2. Назву річки на карті, біля якої жили Кайдаші.
3. Очі такого ж кольору, як у Кайдашихи.
4. Предмет, із яким вийшла ще незаміжня Мотря з хати, коли до неї залицявся Карпо.
5. Установа, до якої збиралася Мотря в понеділок уранці.
6. Подарунок Кайдашихи Мотрі на Різдво.
7. Місце, куди Кайдаш послав Лавріна перед зеленими святами.
8. Кондитерський виріб, який постійно їла Палажка в Лаврі.
9. Знаряддя, яким побилися Палажка з Параскою під час сварки.
10. Місто на карті, куди вирушили Кайдаші шукати Мелашку, коли вона пропала.
11. Птах, якого тримала в руках Мотря, коли Лаврін знайшов її на горищі.
12. Фрукт, який помирило сім'ю Кайдашів.

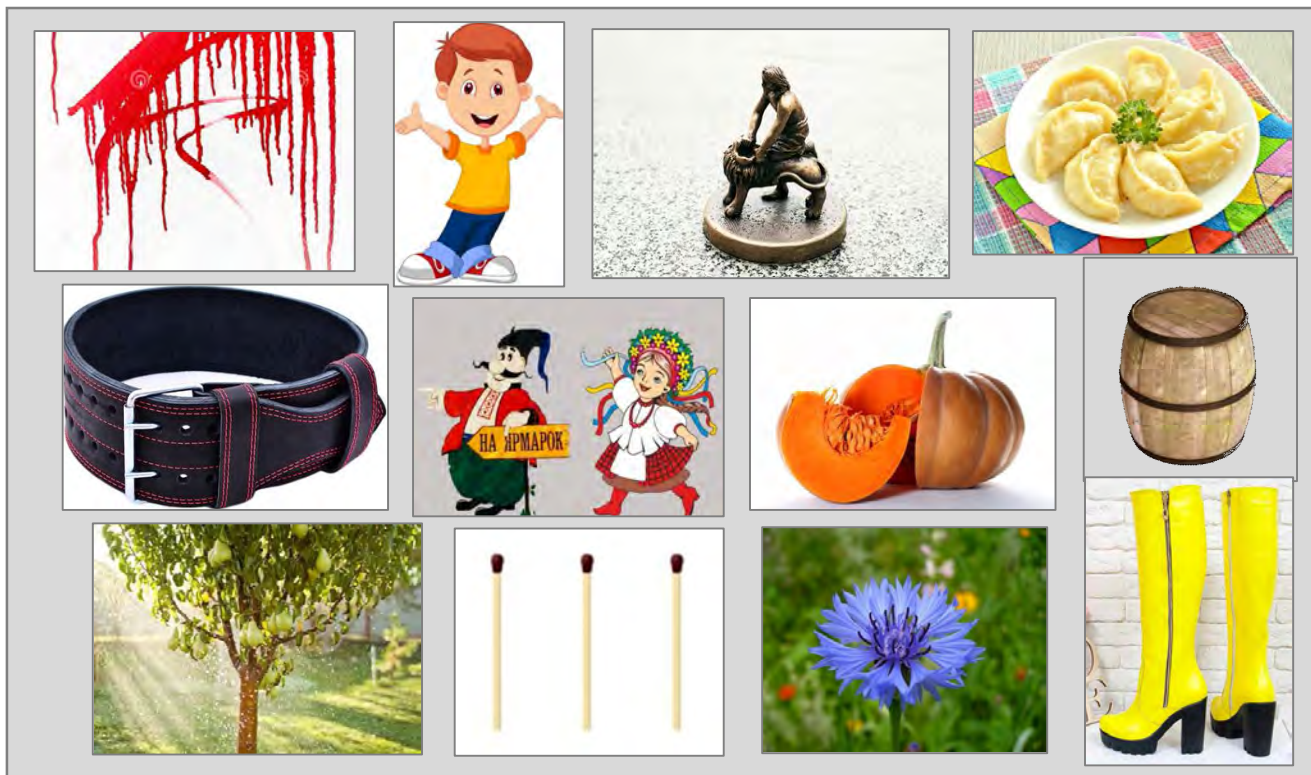
Відповіді:

*черешня; р. Рось; сірий; глиняник; церква; хустка; до млина;
паска; граблі; Київ; курка; груша.*

Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»

Сфотографуйте:

1. Кольори фарби, яку розлили під час першого залицання Мотря та Карпо.
2. Первісток/тків Карпа та Мотрі.
3. Київський фонтан, згаданий у творі, що є сюжетом із Біблії.
4. Страву, на яку звертала особливу увагу Кайдашиха, коли оцінювала майбутніх невісток.
5. Інструмент (елемент одягу), яким міряли город під час розділу.
6. Місце, куди збиралися Кайдаші в першу суботу.
7. Кінцівку речення: «Кайдаш кинув свиту на лаву в куток, звалився, але не дістав головою до свити. Голова стукнула, неначе хто кинув на лаву ...».
8. Предмет побуту, у якому намочився Омелько.
9. «Яблуком роздору» у сім'ї Кайдашів стала...
10. За допомогою сірників продемонструйте: скільки днів після того, як поховали Омелька Кайдаша, сім'я жила в злагоді.
11. Квітка, якою була завітчана Мелашка, коли її вперше побачив Лаврін, повертаючись із млина.
12. Предмет одягу, яким хизувалася Маруся Кайдашиха, коли їхала сватати Мелашку.

Відповіді:

*червоний і білий; хлопчик; Самсон роздирає пащу лева; вареники;
пояс; на ярмарок; гарбуза; діжка; груша; три; волошки; чоботи.*

Володимир Винниченко «Момент»

Сфотографуйте:

1. Пору року на календарі, коли оповідач починає свою розповідь.
2. Зброю, яку дав герой-оповідач панночці для захисту від стражників.
3. Аксесуар, яким витирала панночка лоб героя-оповідача.
4. Головний убір, який здерла панночка з голови свого попутника.
5. Позначка, про існування якої не знали герой-оповідач і панночка, знаходячись у лісі.
6. Місце, де знаходилася межа кордону.
7. Те, куди ховали ноги втікачі, коли побачили підводу.
8. Рослину, за якою Семен поліз до кишені під час розмови з оповідачем.
9. Дерево, яке схилялось над лугом.
10. Місце, де Семен переховував утікачів.
11. Тих, що сидять на скелі й ждуть чогось.
12. Зернова культура, із якою асоціюється кінь Семена.

Відповіді:

*весна; револьвер; носовичок; шапка; межа кордону; ліс; жито;
тютюн; верба; повітка; ворони; кукурудза.*

Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків»

Сфотографуйте:

1. Арабську цифру, що вказує на кількість дітей у родині Палійчуків.
2. Місце, де Іван почув мелодію, що так довго шукав.
3. Назву річки на карті, яка забрала життя Марічки.
4. Музичні інструменти, які сумно ридали під вікнами в кінці повісті.
5. Інструмент, на якому грав Іван, коли пас корів.
6. Солодощі, які Марічка дала Івану під час знайомства.
7. Овоч, який носила Марічка, щоб не завагітніти.
8. Те, що пильнував в полонині Іван, коли занедужав Микола.
9. Тварину, на яку перетворювалася Хима й нипала по загородах сусідських.
10. Назву книги, із героями якої порівнюють стосунки Івана й Марічки.
11. Те, що найбільше в'язалось із життям Івана й сповняло його серце у шлюбі із Палагною.
12. Те, що односельці складали на груди мертвому Івану на перевіз душі.

Відповіді:

20; ліс; Черемош; трембіти; денцівка; цукерка; часник; ватра;
білий пес; В. Шекспір «Ромео і Джульєтта»; маржинка; гроші.

Михайло Коцюбинський «Intermezzo»

Сфотографуйте:

1. Засіб пересування, на якому ліричний герой відправився на відпочинок.
2. Те, що город витягував у поле й не пускав митця.
3. Кількість собак на пальцях.
4. Білий пахучий напій, який пив герой.
5. Породу собак.
6. Птаха, який «б'є молоточком у кришталевий великий дзвін – ку-ку! ку-ку! – і сіє тишу по травах».
7. Назву місяця в календарі, коли відбуваються події у творі.
8. Місце зустрічі героя з людиною.
9. Ліричний герой відчуває свою спорідненість із цим: «В городах вона одягнена в камінь й залізо – і недоступна».
10. Місце, куди повернувся митець після відпочинку.
11. Комах, яких автор порівнював із співучими арфами, що беруть нектар із цвіту гречки.
12. Символ вічності, космічної енергії, сили у творі.

Відповіді:

поїзд; залізна рука города; три; молоко; білі вівчарки; зозуля; червень; нива; земля; місто; бджоли; сонце.

Олександр Довженко «Зачарована Десна»

Сфотографуйте:

1. Слово, пропущене в реченні: «У його реальний повсякденний світ що не день, то частіше починають вторгатися...».
2. Картину, яку Сашкова мати купила за курку на ярмарку.
3. Ім'я героя, який часто брав малого Сашка на руки й розповідав про Десну, трави, таємничі озера.
4. Римську цифру на позначення кількості няньок, які доглядали змалечку Сашка.
5. Дерево, під яким помер дід.
6. Річку на мапі, де бурлакував батько Сашка.
7. Птах, який завідував погодою на сінокосі.
8. Природну катастрофу, яку, за біблійною легендою, наслав Бог на землю за гріхи людські й те, чому «вся загребельська парафія сиділа на стріхах з несвяченими пасками».
9. Арабську цифру, що вказує на роки, які прожив дід Семен.
10. Овоч, що став причиною першого гріха Сашка.
11. Колір палітурки псалтиря.
12. Ім'я героя, який здавався малому Сашкові величезним паном.

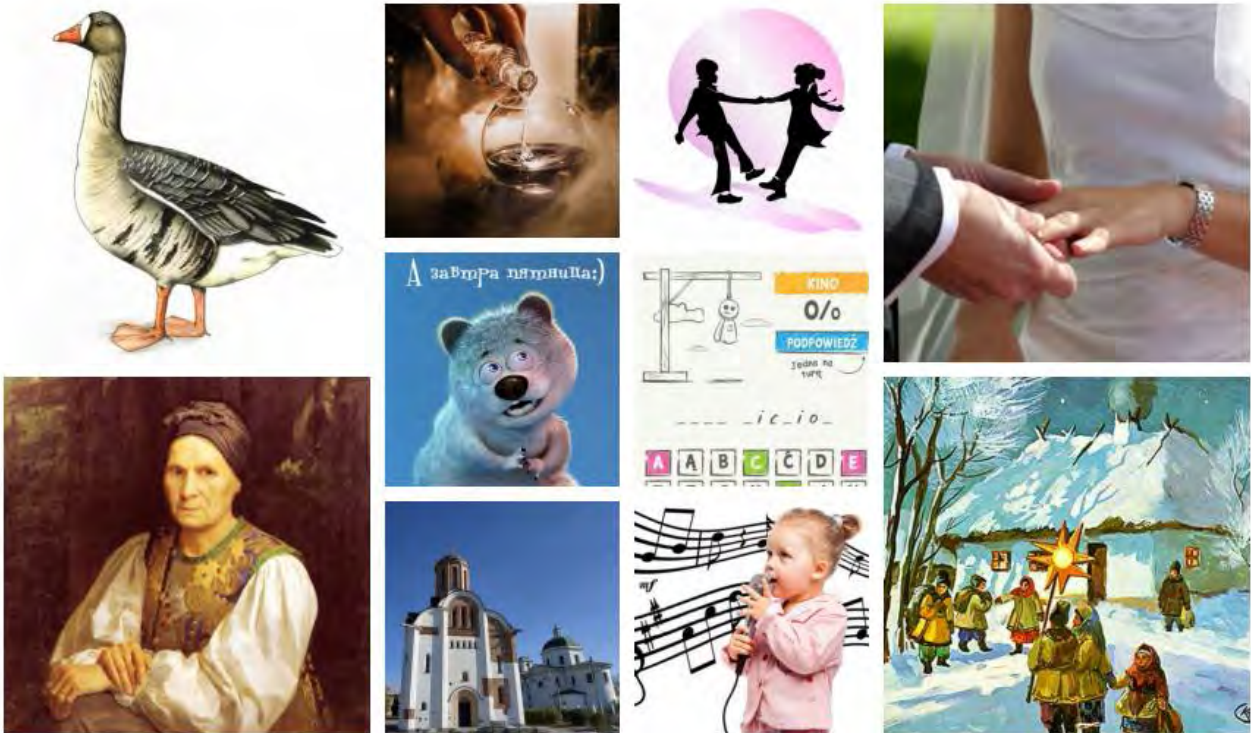

Відповіді:

спогади; картину страшного Божого суду; Тарас; IV; яблуня; Дон (Каховка); ворона; повінь; 100; морква; коричневий; учитель Леонтій Созонович Опанасенко.

Ліна Костенко «Маруся Чурай»

1. Тварина, чиїм пером писар писав старовинний том судових полтавських справ.
2. Людина, яка звинувачувала Марусю в тому, що вона отруїла Грицька Бобренка.
3. Те, що Маруся приготувала для себе, але випив Грицько.
4. День в календарі, у який помер Грицько.
5. Місто на карті чи написану його назву, куди Богдан Хмельницький скликав козацтво.
6. Те, що робив Грицько на вечорницях з Галею.
7. Місце, де мали стратити Марусю.
8. Талант Марусі, за який її було помилувано.
9. Пропозиція, яку зробив Іван Марусі.
10. Свято, після якого поляки відступили й «кволим дзвоном цвинтарної церкви / жива Полтава голос подала».

Відповіді:

гуска; мати Гриця; отрута; четвер; Біла Церква; танцював; шибениця; пісні; одружитися; Різдво.

Галина Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»
Сфотографуйте:

1. Місце, де сидів маленький чоловічок у довгому, майже до п'ят, картатому піджаку з широкими кишенями.
2. Місце, де опинилась Аля, що там не було води, а був лише старий рак та 2 плотвички.
3. Надпис, нашкрябаний на стрілці нерівними літерами.
4. Фото правителя Недоладії.
5. Фото героя, який знає дорогу назад з країни Недоладії.
6. Предмет, який витяг із кишені Недочеревик і потім почав читати книгу «Справаномер».
7. Час, який показував годинник, що був на камені й нагадував годинник із вежі королівського замку.
8. Арабську цифру на позначення кількості справ, які потрібно недоробити, щоб потрапити до Недоладії.
9. Зброя, яку тримали двоє гвардійців, коли вбігли до кімнати арештовувати Алю.
10. Головний убір, який одягає кат на голову, коли збирається відрубати голову.
11. Знаряддя, яким відімкнула Недопопелюшка дверцята в'язниці.
12. Подарунок Алі для бабусі на день народження.

Відповіді:

плінтус; ставок; Недоладія; Недороль Десятий; карлик Недочеревик; окуляри; за одну хвилину дванадцята; 100; спис; червоний ковпак з вирізами для очей; ключ; рушник із червоними півнями.

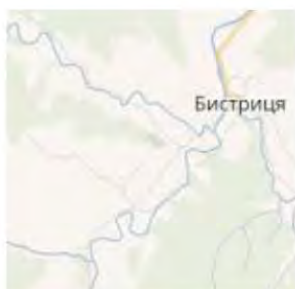
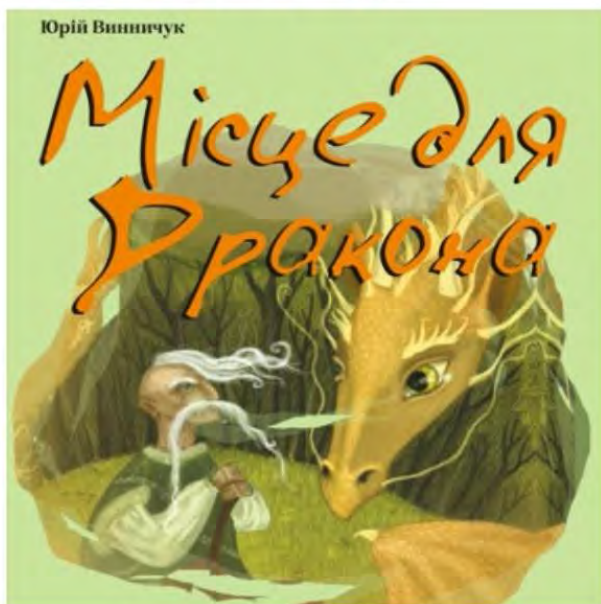
Тендітна Надія, Щербатюк Вікторія

Юрій Винничук «Місце для Дракона»

Сфотографуйте:

1. Римську цифру на позначення років Дракона.
2. Одну із квіток, які росли перед печерою Дракона. В Україні цю квітку ще називають калачиками за формою плодів, схожих на калачі.
3. Колір стяжки лицаря Лавріна.
4. Птаха, яким пригощав лицар бабу.
5. Істоту, на яку, на думку князівни, схожий Дракон.
6. Особливий внесок Шамуеля до всенародної боротьби з драконом.
7. Птаха, гніздо якого князь одягнув собі замість шапки.
8. Те, що додав князь Корнило Медоустий до герба лицаря Жулина з Підгірців.
9. Річку на карті, біля якої побережник побачив дракона.
10. Зброю, якою вбив дракона джура лицаря Лавріна.
11. Рослину, з якої баба Дрімота розсипала насіння у князівстві.
12. Цифру, на позначення кількості годин, скільки гуляв Люботин, славлячи героя.

VIII

Відповіді:

VIII; мальва; голубий; глухар; Великий метелик; сіль; ворон; кльоцки; Бистриця; стис; мак; 72.

Тендітна Надія, Щербатюк Вікторія

Василь Королів-Старий «Хуха-Моховинка»

Сфотографуйте:

1. Квітку, яку нагадувала мордочка Хухи.
2. Колір лапок Хухи.
3. Породу дерева, яке рубав у лісі дід.
4. Тварини, із якими жила Хуха взимку у людей.
5. Страву, яку мама зварила дітям на сніданок.
6. Їжа, яку принесла дівчина козам у хлів.
7. Річ, яку забув господар у хліву.
8. Звіра, на якого була схожа Хуха.
9. Назву пори року, коли народилася Хуха.
10. Квітка, яка слугувала Хусі за подушку.
11. Породу собаки лісника.
12. Знаряддя праці, з яким кинувся дід на Хуху в хаті.

Відповіді:

братки; рожевий; сосна; коза; куліш; хліб; сітка; кіт; літо; кульбаба; ловецький пес; сокира.

Тендітна Надія, Щербатюк Вікторія

Іван Франко «Захар Беркут»

Сфотографуйте:

1. Тварину, якій був присвячений останній день ловів Тугара з нагоди почину свого нового життя.
2. Породу дерева, яке зламалося під ногами Мирослави і вона впала в ломи та звалища.
3. Богиня, під опікою якої було озеро тухольців.
4. Арабську цифру на позначення років Захара Беркута.
5. Назву міста, із якого прийшов Тугар Вовк до Тухольщини.
6. Портрет князя, який подарував Тугарові Вовку Тухольщину.
7. Зброю, якою боярин убив вояка Митька, коли він хотів свідчити проти нього.
8. «Союзників» Тугара Вовка.
9. Місце, куди внуки великого Чингісхана запросили Тугара Вовка на воєнну раду.
10. Знак для безпечного проходу в монгольський табір для Мирослави.
11. В алфавітному порядку літери, із яких складалося ім'я сина Захара Беркута.
12. Зброю проти монголів, яку навчила робити тухольців Мирослава.

Відповіді:

*ведмідь; смерека; Морана; 90; м. Галич; Данило Романович;
топор; монголи; шатро; перстень; А, И, К, М, С; метавка.*

Григір Тютюнник «Климко»

Сфотографуйте:

1. Цукерки, які приносив дядько Климкові на гостинець.
2. Вміст пакунку, який дав Климкові солдат.
3. Овоч, який знайшов Климко у багатті.
4. Страву, якою пригостила Бочончиха Климка перед дорогою.
5. «Подаяння» за ліки Карповичу.
6. Тварин, які заважали спати Климкові дві ночі у ваговій.
7. Грошову одиницю, за яку італійці намагалися виміняти продукти.
8. Найцінніша річ на базарі у висілку.
9. Квіти, які продавала дівчина.
10. Напій, яким вчителька напувала свою дитину.
11. Місто на карті, куди йшов по сіль Климко.
12. Дерево, яке хотів посадити на могилі дядька Климко.

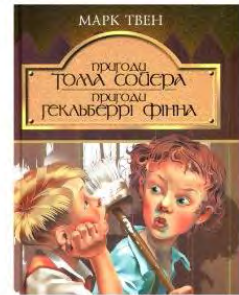
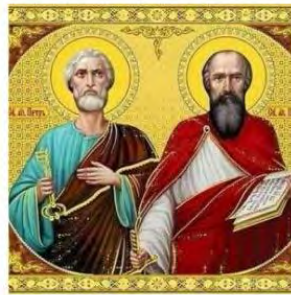
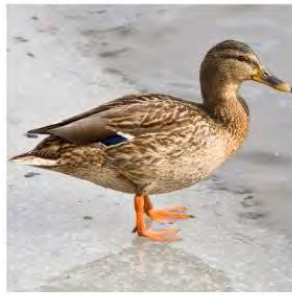
Відповіді:

півники на паличках; галети, сіль; картопля; борщ; сало, яйця; пацюки; марка; сіль; чорнобривці; чай; Слов'янськ; вишня.

Михайло Стельмах «Гуси-лебеді летят»

Сфотографуйте:

1. Предмет, на якому спускався з ковзанки Іван дядька Миколи.
2. Птах, який своєю сміливістю й тямущістю дивує всіх вуличан.
3. Святих, яких дід Михайла зробив із дерева для пана.
4. Те, чим розраховувався на ярмарку за книжечку «Три торби реготу» Михайло з крамарем.
5. Книжку, яку хотів взяти у дядька Юхима Михайло.
6. Рослина, насіння з якої зажадав за плату дядько Юхим.
7. Те, чим пригостив голодного хлопчика Михайло.
8. Іграшку, яку з дерева зробив дід для Михайлика.
9. Транспорт, на якому «від'їхав» місяць травень.
10. Смаколик, який принесла Мар'яна для Михайлика.
11. Ягоди, які просила принести Михайла собі на «сережки» «Мар'яна».
12. Тварину, яку знайшов тато Люби взимку в лісі з перебитою ніжкою.

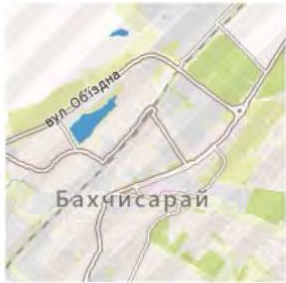
Відповіді:

ослінчик; качка; Петро й Павло; крашанки; «Пригоди Тома Сойєра»; гарбуз; гарбузове насіння; вітряк; човен і весло; марципан; черешні; козеня.

Андрій Чайковський «За сестрою»

Сфотографуйте:

1. Річку на карті, біля якої лежало українське село Спасівка.
2. Зброя, із якою Палажка кинулася на татар.
3. Тварина, яку вкрав у татар Павлусь.
4. Страву, яку варив Семен Непорядний на сніданок.
5. Те, що було сховано в татарському сідлі.
6. Цифру, на позначення років січового діда Панаса.
7. Випічка, якою поділився Павлусь з братом.
8. Тварина, з якою порівняв Павлуся Карим.
9. Транспорт, на якому Приїхав Павлусь із Сулейманом до Мустафи.
10. Назву міста на карті, де мешкав Девлет-гірей Ібрагім.
11. Ріжучий інструмент, завдяки якому звільнився з татарського полону Степан Судак.
12. Птаха, який вилетів із печери й ледве не скинув із Павлуся шапку.

Відповіді:

Самара; сокира; кінь; пшоняна каша; гроші; 80; бублик з медом; жаба; арба; Бахчисарай; ніж; сова.

Приклади фотоквестів із зарубіжної літератури

Байрачна Дар'я

Бертольд Брехт «Матінка Кураж та її діти»

Сфотографувати:

1. Складене із сірників справжнє ім'я Матінки Кураж.
2. Кількість дітей Матінки Кураж.
3. Те, чим матінка Кураж почала мазати обличчя Катрін.
4. Кількість гульденів, що матінка Кураж ладна заплатити за життя сина.
5. Те, чим Катрін замахується на матір.
6. Озброєні солдати вводять Ейліфа, він блідий як
7. Засіб пересування Матінки Кураж.
8. Те, що отримали діти, коли Матінка Кураж почала гадати.
9. Професію того, з ким Матінка Кураж співає пісню про Сократа.
10. Час, який Матінка Кураж перебуває у «Подорожі» зі своїм фургоном.
11. Місце зберігання грошей Швейцеркаса.
12. Продукт харчування, що означає ім'я Швейцеркаса.

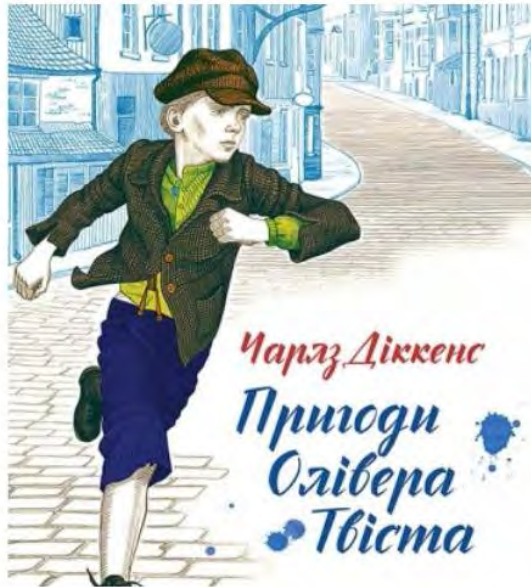
Відповіді:

*Анна; 2 хлопці й 1 дівчина; попіл; 120; дошка; крейда; фургон;
чорний хрест; повар; 30 років; кротяча нора; швейцарський сир.*

Чарльз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»

Сфотографувати чи знайти зображення в інтернеті:

1. Місце у школі, де навчають за тим самим принципом, за яким Олівер Твіст отримав ім'я та прізвище.
2. Місце у школі, що асоціюється в Олівера з голодом, недоїданням та приниженням.
3. Предмет, котрий Твіст побачив найпершим у помешканні під час першого візиту до містера Бранлоу.
4. Річ, що є невід'ємною деталлю класичного чоловічого костюму і вона ж стала найлегшим заробітком злодюжок Феджина.
5. Предмет, що є символом науки й літератури, саме їх доручив віднести містер Браунлоу Оліверу, коли останнього викрала Ненсі.
6. Предмет, який у ХІХ ст. вважався ознакою добробуту й достатку та який уподобав Феджин при виборі будинку для пограбування.
7. Викладене сірниками ім'я матері Олівера.
8. Річ, що була в золотому медальйоні, який стара Саллі вкрала у матері Олівера.
9. Місто, що є одним із найбільших міст Європи, тут відбуваються майже всі події роману.
10. Із цією квіткою пов'язане ім'я тітки Олівера.
11. Місце, де кожен неділю об одинадцятій Ненсі обіцяла зустрічатися з Роз.
12. Перша страва Ное Клейпола в Лондоні.

Відповіді:

перший клас, абетка; їдальня; портрет; носовичок; книга; столове срібло; Агнес; обручка; Лондон; троянда – від англ. rose, ім'я тітки – Роз; міст; холодне м'ясо.

Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра»

Сфотографувати:

1. Предмет, який повинен був фарбувати Том.
2. Предмет, який називався « Велика Міссурі».
3. Улюблені ласощі, які Том брав без дозволу.
4. Предмети, які допомагали Тому уникнути покарання після самовільного купання в річці.
5. Місце, де збиралося суспільство дітей, до якого прагнув потрапити Том.
6. Те, чим нагородила хлопчика за гарну поведінку тітка Поллі.
7. Цифру, що позначає кількість кульок, які Том виміняв на можливість фарбувати паркан.
8. Предмет, яким карали неслухняних дітей.
9. Предмет, який розірвала Беккі, а покарали Тома.
10. Те, що допомагало дітям підкріплювати сили в печері.
11. Предмет, який допоміг дітям вибратися з печери.
12. Скарб, який знайшли Том і Гек в печері.

Відповіді:

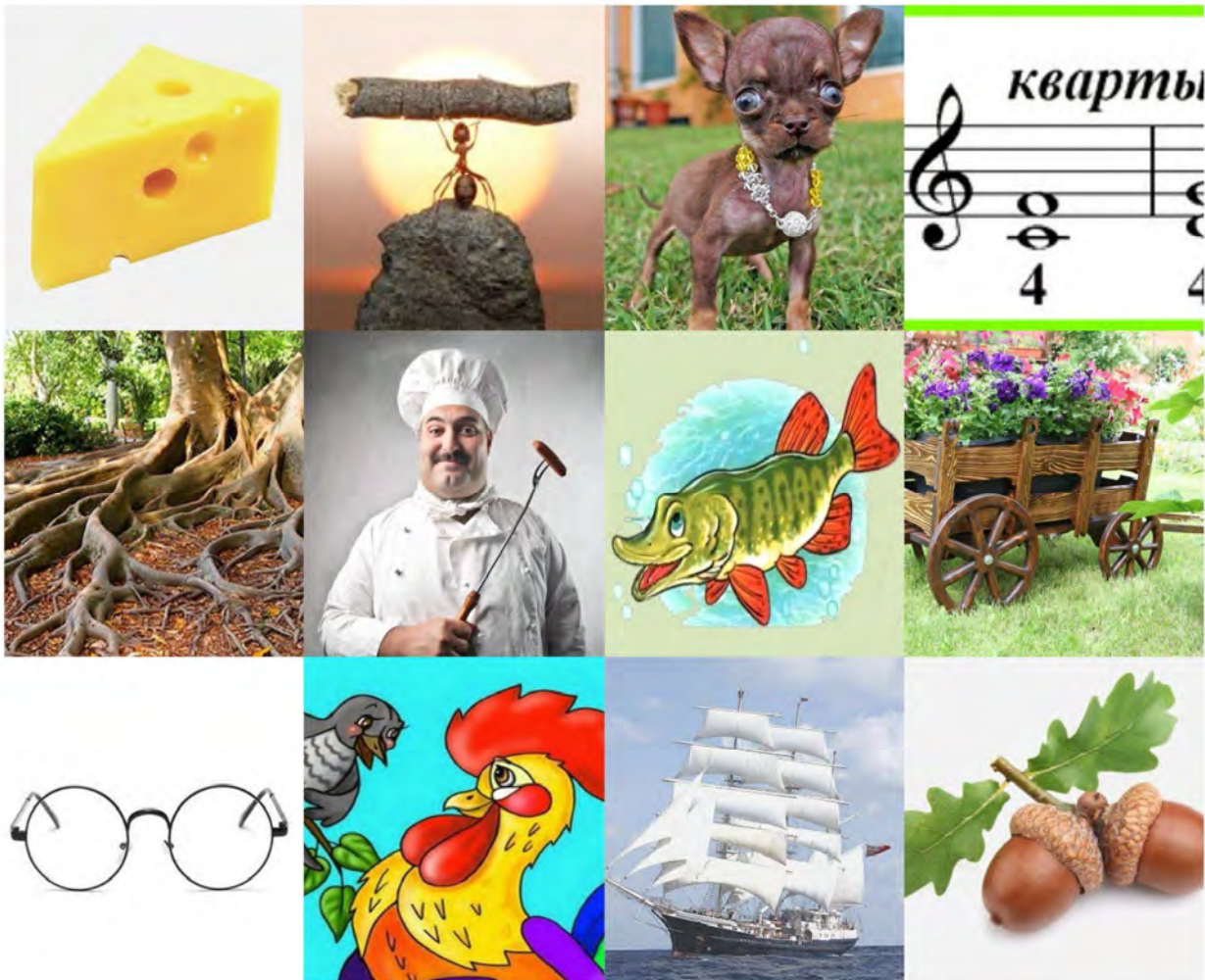
*паркан; пароплав; варення; нитка з голкою; криниця; яблуко;
дванадцять; різки; книжка; пиріг; мотузка; гроші.*

Творчість Івана Крилова

Урок позакласного читання «В чарівному світі байки»

Сфотографувати:

1. Продукт харчування, яким інколи збираються поснідати на ялинці.
2. Найпрацьовитішу комаху.
3. Тварину, що намагалася здійснити напад на Слона.
4. Кількість осіб, які сподівалися здобути музичні здібності шляхом зміни місць.
5. Найважливішу, хоч і не найкрасивіша, частину дерева.
6. Фах людини, яка займається вихованням котів.
7. Рибину, яка взялася допомагати своєму куму ловити мишей.
8. Транспортний засіб, який неможливо зрушити з місця за допомогою трьох двигунів.
9. Річ, через яку мавпа образилася на людей, назвавши їх брехунами.
10. Птахів, які вважали одне одного взірцем виконання пісень.
11. Річ, через сварку гармат з якою загинув цілий корабель.
12. Плоди дерева, яке символізує могутність, життєдайну силу знання.

Відповіді:

*сир; мураха; шавка Моська; 4; корінь; кухар; щука; віз; окуляри;
зозуля й півень; вітрила; жолуді.*

Елеонор Портер «Полліанна»

Літературний фотоквест «У всьому треба шукати радість»

Сфотографуйте:

1. Приміщення, у якому Ненсі працювала більшу частину дня.
2. Предмет, який Джон Вітьєр залишив у спадок своїй дочці.
3. Комаху, яку не любила тітка Поллі.
4. Їжу, яку довелось вживати дівчинці в перший день у тітки.
5. Страву, яку Полліанна принесла місіс Сноу.

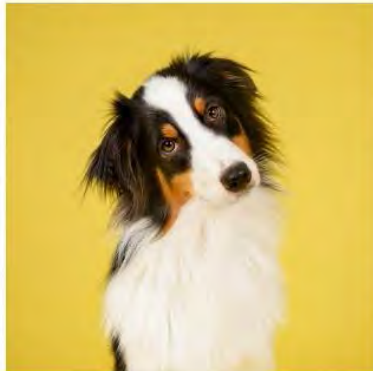
Відповіді:

кухня; Біблія; муха; хліб з молоком; холодець із телячої ніжки.

**Фотоквест для учнів 6 класу
«Сторінками прочитаних творів»**

Сфотографувати:

1. В індійських міфах з неї починається життя. І нам вона теж дуже необхідна. Що це? Сфотографуй будь-яке її відображення.
2. Це корисна і необхідна річ, яка водночас, не пробачає легковажності. У безіменного героя оповідання Дж. Лондона «Жага до життя» їх було 67. Він їх ретельно перераховував та дуже оберегав. Сфотографуй цю річ.
3. Представника професії Негоро на кораблі (Ж. Верн «П'ятнадцятирічний каптан»).
4. Головний атрибут свята, яке так не любить Скрудж (Ч. Діккенс «Різдвяна пісня у прозі»).
5. Віденський інструмент, що переміг хохлацьку дудку в повісті В. Короленка «Сліпий музикант».
6. Так називається оповідання Р. Бредбері. А я чекаю її від тебе.
7. Так перекладається псевдонім майстра японської поезії. Ти можеш намалювати це.
8. Героя оповідання А. Чехова «Хамелеон», представника тваринного світу
9. Будівлю, призначення якої – бути сховищем духовних скарбниць людства.

Відповіді:

вода; сірники; кок; ялинка; фортепіано; усмішка; бананова пальма; собака; бібліотека.

«Золоті сторінки далеких епох»

10 клас

Сфотографуйте:

1. Тварину, образ якої допоміг Одиссею перемогти Трою.
2. Предмет, який указував на соціальне положення Одиссея.
3. Предмет, який указував на фізичну ваду Гомера.
4. Що допомогло Одиссею повернути «свій світ», свою сім'ю.
5. Місто, куди потрапив Данте в поемі «Божественна комедія».
6. Символом чого виступає Беатріче в комедії Данте Аліг'єрі.
7. Гріх, що, на думку Данте, є найтяжчим.
8. Того, хто був провідником головного героя Данте в подорожі до Пекла.
9. Того, хто розповідає Гамлету про вбивство батька.
10. Тендітну квітку, яка загинула від жорстокого світу.
11. До нього звертається Гамлет у годину роздумів на кладовищі.
12. Символ, який об'єднує Гомера, Данте, Шекспіра.

Відповіді: кінь; цар; сліпота; лук зі стрілами; темний ліс; любов; зрада; Вергілій; привид; Офелія; череп; лавровий вінок.

Федір Достоєвський «Злочин і кара»

Сфотографувати:

1. Людину з ім'ям автора неодноразово екранізованого бестселеру.
2. Жанр твору = стосунки між людьми = ім'я хлопця.
3. Місто, яке посіло центральне місце у творі.
4. Рід діяльності головного персонажа.
5. Того, на кого хотів бути схожим герой твору.
6. Як у дитинстві звали одну із героїнь твору.
7. Тварину, яка наснилася головному персонажеві напередодні скоєння злочину.
8. Яким видом діяльності займалась одна із героїнь твору?
9. За допомогою якого предмета вчинив злочин головний герой?
10. Назва книги, яка змінила світогляд головного героя.

Відповіді:

Федір; роман (Роман); Петербург; студент-юрист;

Ернест Гемінгвей «Старий і море»

Сфотографувати:

1. Те, що рибалки сприйняли як залишки акул.
2. Предмет, що відповідає кольору очей Сантьяго.
3. Те, що пообіцяв проказати сто разів старий, коли здолає рибу.
4. Те, чого не вистачало старому в морі під час прийому їжі й без чого він пообіцяв більше не виходити в море.
5. Те, що старий рибалка називав *dorado*.
6. Місце, де Сантьяго мірявся силою з найпершим силачем у порту Сьєнфугоса.
7. Місце на карті, де відбуваються події твору.
8. Будинок, у якому після смерті Е. Гемінгвея було створено музей.

Відповіді:

білий хребет риби; очі кольору моря; «Отче наш» і «Богородицю»; сіль і лимон; макрель; таверна; море біля Куби; Білий дім у містечку Кі-Вест (штат Флориди).

Символіка повісті Ернеста Гемінгвея «Старий і море»

Сфотографувати:

1. Символ сили, непереможності людського духу.
2. Символ буття, сповненого пристрасті, випробувань, поразок, переживань, перемог; водночас – це образ стихії, що несе лихо і смерть; непереборна сила природи, сама вічність.
3. Те, що співвідноситься із символікою повітря, вітру. Є атрибутом фортуни й уособлює її мінливість.
4. Символ долі людини, її вдач, сенс життя.
5. Символ навколишнього зла; перешкоди на шляху до досягнення мети.
6. Тварину, яка є символом щастя; водночас символ пам'яті про пережиту боротьбу, готовність до нового бою, мрії.
7. Символ відчуження людей ХХ століття.
8. Символ надії на єднання поколінь, оновлення життя.
9. Те, що в різних культурах розглядається як знак праведності, божественного благословення; може передбачати найвищі істини.
10. Символ самотності.
11. У Біблії є епізод, де ці органи опорно-рухової системи, розсіяні полем, відроджуються в плоть за наказом Господа. Тому сфотографувати те, що є символом життя і віри в майбутнє воскресіння.

Відповіді:

рибалка; море; вітрило; риба; акули; леви; самотність старого; хлопчик; старий; човен на тлі безмежного простору; кістки.

Моріс Метерлінк «Синій птах»

Сфотографуйте:

1. Автора слів: *«Ми володіємо тільки тим щастям, яке здатні зрозуміти».*
2. Обкладинку книги М. Метерлінка, у назва якої уміє літати.
3. Те, що протягом усього твору шукали Тільтіль і Мітіль.
4. Дійство, що вказує на свято, напередодні якого відбувалися події твору.
5. Символ відданості в драмі.
6. Те, що розділяє реальність в казці на Світ Фей (минуле) і Світ Сліпоти (теперішнє).
7. Головну думку виразу: *«Мертвих немає... Вони щасливі, поки ми пам'ятаємо про них...».*
8. Місце, де Тільтіль і Мітіль дізнаються, що кожна людина приходить в світ зі своєю місією.
9. Те, у що перетворюються сльози матері, якщо вона відчуває любов своєї дитини.
10. Блаженства, які засуджує автор у драмі-феєрії.
11. Істоту, яка пов'язує реальне й фантастичне в подорожі за Синім птахом.
12. Те, що стало для дітей усвідомленням щастя.

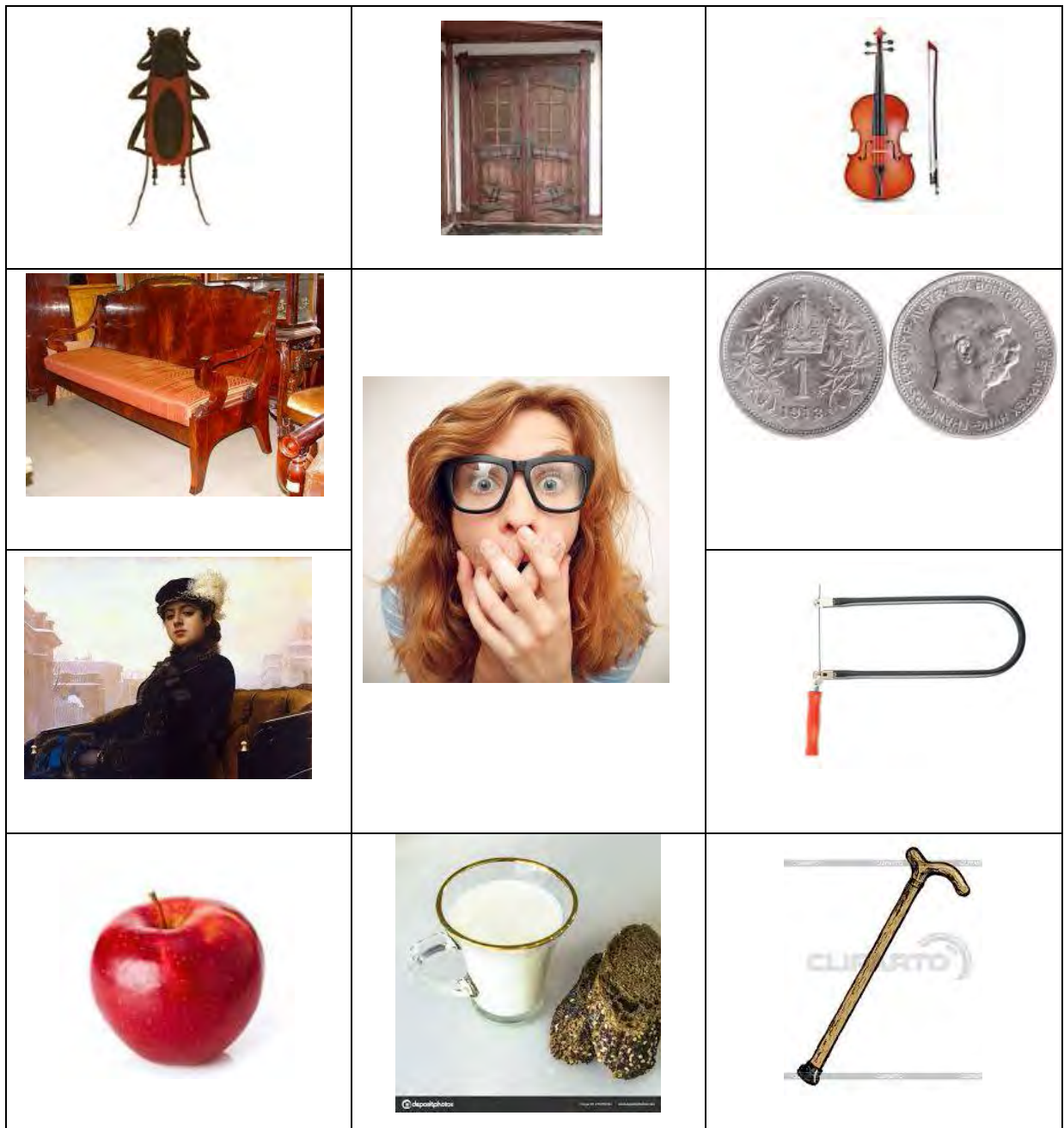
Відповіді:

М. Метерлінк; «Синій птах»; пошуки Синього птаха; народження Ісуса Христа (Різдво); пес; час; зв'язок поколінь; Світ ненароджених дітей; зірки; Блаженства нічого не бачити, не чути, не знати, не робити; біла горлиця; родинний затишок, вогонь в каміні.

Франц Кафка «Перевтілення»

Сфотографуйте:

1. Створіння, у яке перетворився герой оповідання «Перевтілення».
2. Предмет, що постійно відділяв героя від сім'ї.
3. Музичний інструмент, на якому грала сестра героя.
4. Те, що Грегор таємно від усіх заощаджував для майбутнього навчання сестри.
5. Предмет, яким Грегор випилював рамки.
6. Річ, що належала повіреному і якою батько намагався загнати сина до кімнати відразу після перевтілення.
7. Їжу, яку вперше принесли Грегорові після його перетворення в комаху.
8. Фрукти, якими батько жбурляв у сина, один з них так і залишився в спині і спричинив глибоку рану.
9. Одну з улюблених речей, яку герой вирішив урятувати, коли сестра спустошувала кімнату.
10. Меблі, під які зазвичай ховався Грегор.
11. Вираз обличчя матері, коли бачила сина-комаху.

Відповіді:

комаха; двері; скрипка; гроші; лобзик; ціпок; молоко зі шматочком хліба; яблуко; портрет дами у хутрах; канапа (диван); переляк.

Микола Гоголь «Ніч перед Різдвом»

Сфотографуйте:

1. Місце, де народився М. Гоголь.
2. Давній звичай, що був улюбленою розвагою молоді на святвечір.
3. Страву, яку так смакував Пацюк.
4. Предмет, за яким для Оксани полетів Вакула в Петербург.
5. «Транспортний засіб» Вакули при польоті в Петербург.
6. Місце, де розгортаються події повісті.
7. Титул особи, до якої зібрався Вакула за подарунком для Оксани.
8. Предмет, із яким на Різдво ходять колядувати.
9. Ту, хто міг зваблювати найбільш поважних козаків, про яку голова, гладячи вуса й закладаючи за вухо оселедець, говорив до сусіда: «Ех, добра жінка! Чорт – не жінка!»

Відповіді:

село Великі сорочинці; колядування; галушки; чобітки; чорт; село; цариця; різдвяна зірка; Солоха.

Микола Гоголь «Ніч перед Різдвом»

Сфотографуйте:

1. Те, що украв чорт у ніч перед Різдвом, бажаючи помститися ковалеві.
2. Частина одягу, куди сховав чорт те, що викрав напередодні Різдва.
3. Місце, із якого вилетіла верхи на мітлі Солоха.
4. Зшите із шматка грубої тканини вмістилище для зберігання і перевезення сипких тіл і різних речей, де ховалися гості Солохи.
5. Те, що прикрашало шию Солохи.
6. Зимовий транспортний засіб, за яким побігли дівчата, щоб перетягти знайдені ковалеві мішки.
7. Предмет в олов'яній оправі, куди так часто дивилася Оксана, захоплюючись своєю вродою.
8. Предмет, який робив Вакула на замовлення Оксани.
9. Те, що стрибало Пацюкові в рот.
10. Тварина, на яку спереду був схожий чорт.
11. Предмет, за яким Вакула подався до Петербургу для Оксани.
12. Виріб із тканини, у який були завернуті шапка й пояс, що Вакула приніс Чубу.

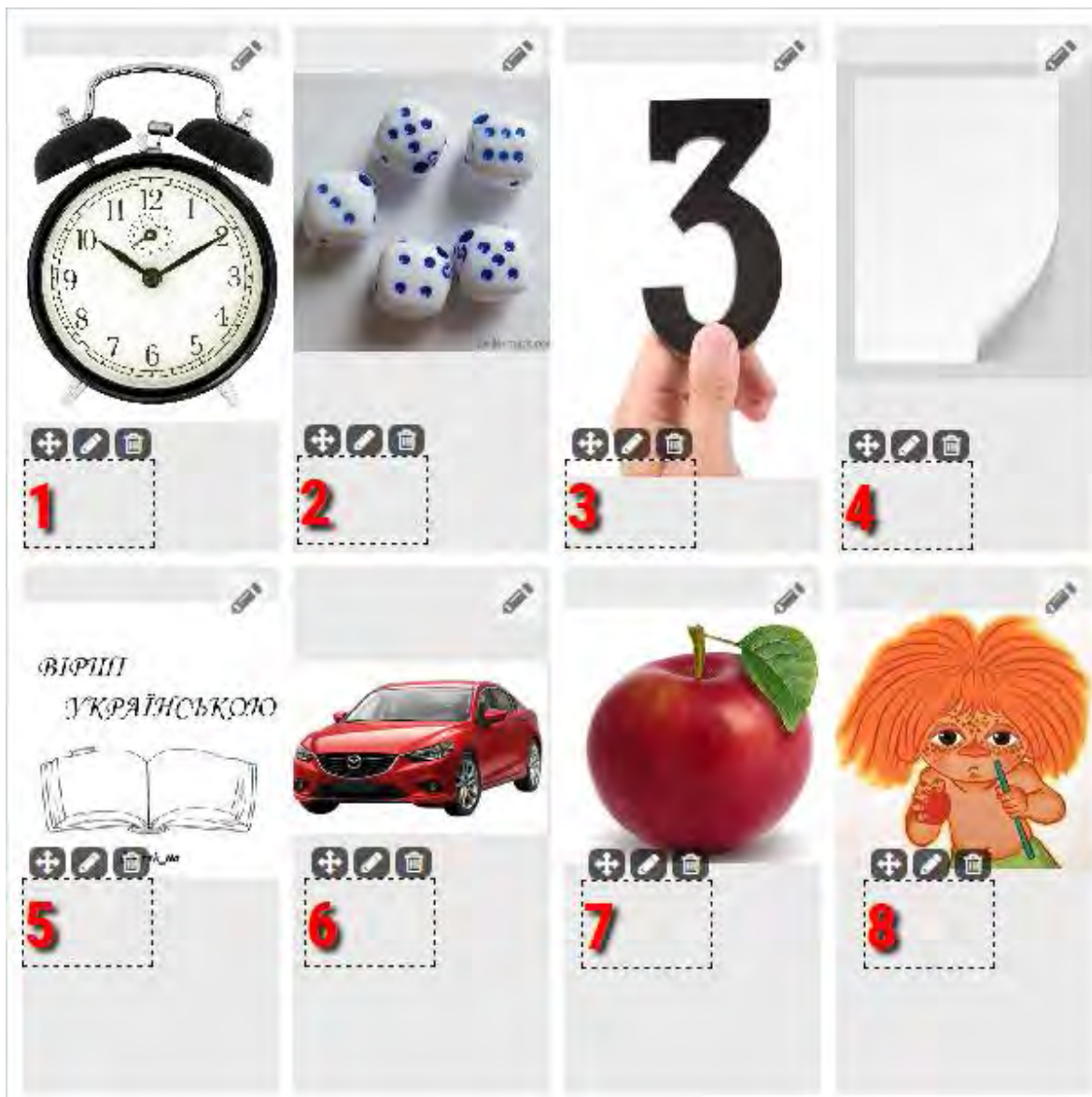
Відповіді:

*місяць; кишенья; димар; мішок; намисто; санки; дзеркало; скриня;
вареник; свиня; черевички; хустка.*

**Пауль Маар «Машина для здійснення бажань,
або Суботик повертається в суботу»**

Сфотографуйте:

1. Те, що з'їв Суботик.
2. Те, що допомагає Суботику здійснювати бажання.
3. Скільки тижнів пан Пляшкер з нетерпінням чекав на Суботика.
4. «Тієї миті знову зайшли ті двоє чоловіків і принесли ще один бляшаний...». Сфотографуйте те, що принесли чоловіки, адже воно у не бляшаному вигляді є у кожного.
5. Те, що так любив складати Суботик.
6. Те, що одного разу з'явилося серед кімнати пана Пляшкера.
7. Плід дерева, яке росло на кухні пані Моркван.
8. Будь-який предмет, який має такий самий колір, як і волосся головного героя твору Суботика.

Відповіді:

будильник; сині цятки; (число) 3; аркуш; вірші; автомобіль; яблуко; рудий.

Генрік Ібсен «Ляльковий дім»

Сфотографуйте:

1. Предмет, із яким асоціювався будинок Нори.
2. Радість жінки, яку вона так старанно ховала від чоловіка.
3. Таємницю дружини адвоката.
4. Цифру, що вказує на кількість років, як Нора приховує таємницю.
5. Те, що підробила Нора, щоб врятувати чоловіка.
6. Затьмарене життя головної героїні.
7. Згадку про Італію.
8. Те, що дозволяло сховати справжнє обличчя.
9. Період життя, коли Нора відчула себе не лялькою, а людиною.
10. Символ надії Хельмера.

Відповіді:

лялька, мигдалеве печиво, лист, 8, вексель, ялинка, тарантела, маскарадний костюм, Різдво, промінь світла.

Образи-символи у драмі Генріка Ібсена «Ляльковий дім»

Сфотографувати:

1. Будівлю, де можуть жити ляльки.
2. Улюблені ласощі героїні драми Г. Ібсена.
3. Одну із найбільших урочистостей, що відзначається всіма християнськими церквами, а також низкою держав та організацій; свято народження Божого Сина, Спасителя світу.
4. Прикрашене дерево, вшанування якого походить з поганських часів та культу «вічнозеленого дерева». У християнські часи – символ та неодмінний атрибут Нового року та Різдва.
5. Фрагмент одного із найвідоміших італійських народних танців, особливо поширений на півдні Італії, зокрема, у районі Неаполя, на Сицилії тощо.
6. Одяг чи аксесуар, у якому людина може зобразити невластиву їй роль.
7. Дитячу іграшку, якою переважно граються дівчатка.
8. Лінію, уздовж якої відбувається перенесення світлової енергії.

Кожна картинка – це образ-символ драми Г. Ібсена «Ляльковий дім», тому потребує розшифрування. До світлин студент обов'язково має додати власне потрактування. Можна кожне завдання давати окремо, а наступне студент отримає, якщо спочатку розкодує сфотографований образ-символ.

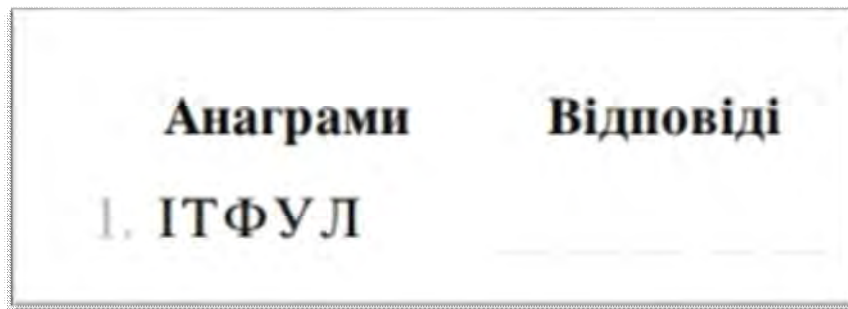
Відповіді:

*ляльковий дім; мигдалеве печиво; Різдво; новорічна ялинка;
тарантела; маскарадні костюми; лялька; промінь світла.*

Йоанна Ягелло «Кава з кардамоном»

Сфотографувати:

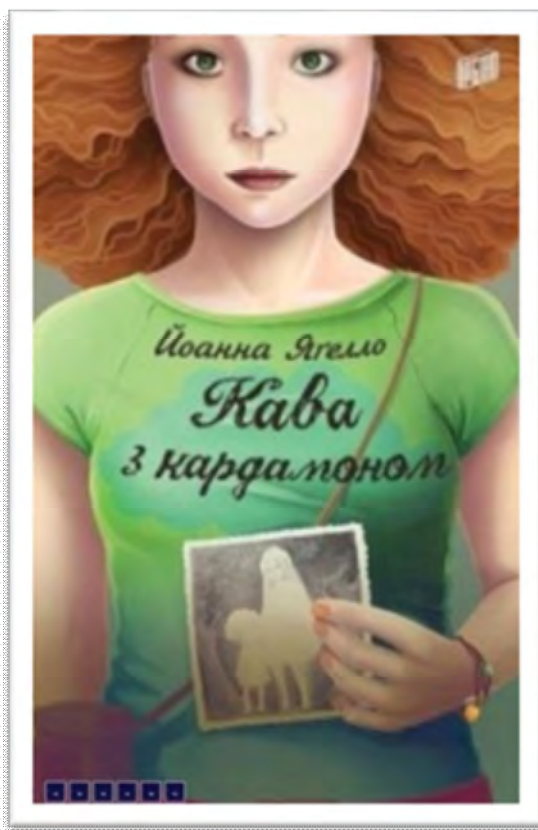
1. Елемент одягу, який одягається на ноги; належить мамі, але Лінка скористалася ним Першого вересня. Розгадку шукай в анаграмі.

2. Те, що захопила для Лінки Наталія, бо знала, що вона забуде це в перший день занять. Відскануй QR-код і виконай завдання.

3. Те, що пообіцяв привезти з дачі Адам. Роздивись уважно мемасик. Ти побачиш підказку внизу малюнку.

4. Її одягають через голову. Її рукави зазвичай доходять до середини плеча. Її наполегливо намагався натягнути на Кая Адам. Ребус підкаже тобі відповідь.

5. Це замовила Лінка в барі «Зірочка» в Сероцьку. Скануй QR-код і виконай завдання.

6. Це було зображено на подарунку, який отримала Лінка в гімназії на день святого Миколая. Розгадай загадку і виконай завдання.

*На голові його корона з гілля,
Копитця топчуть буйне зілля.
На спинці плямки білі, наче день,
Звірятко звати це...*

7. Без цієї іграшки Кай не міг заснути. Розгадай загадку і сфотографуй чи намалюй предмет.

*Десь живе поміж снігами
Птах із лапами – ногами,
Гордо носить чорний фрак,
Та не полетить ніяк –
Перевальцем між крижин*

Ходить дивний птах – ...

8. Це вічнозелена прикраса будинку й ділянки не лише в зимовий період, а й протягом року. Це Лінка саджала в пластмасові горщики, щоб заробити грошей на різдвяні подарунки.

11. Це Лінка загубила, коли саджала ялинки.

10. Це тато Адріана привіз після нічного чергування Лінці й Адріану.

11. Це Лінка з бабцею пекли на Різдво.

12. Цей подарунок Лінка отримала на Різдво

АНАГРАМА

Анаграми

Відповіді

1. ТФООТААРПА

Відповіді:

*туфлі; папір і ручка; фрукти; футболка; чай із лимоном; олень;
пінгвін; ялинка; ключі від машини; дві піци; пряники; фотоапарат.*

**Персональні дані Халіни Барської
(героїні повісті Й. Ягелло «Кава з кардамоном»)**

№	Інформація про:	СФОТОГРАФУЙТЕ:	Відповідь
1.	Ім'я та прізвище	1. Обкладинку книжки Й. Ягелло «Кава з кардамоном»	Халіна Барська
2.	Місце проживання	2. Столицю Польщі	Варшава
3.	Вік, соціальний стан, походження	3. Паспорт польського підлітка. 4. Місце, куди повернулася Лінка після літніх канікул. 5. Сім'ю.	П'ятнадцять років Гімназія Болеслава Лесьмана Творча родина
4.	Зовнішність	6. Бронежилет Халіни. 7. Дівчину з розкішним кучерявим волоссям.	Джинси та футболка Бушменська зовнішність
5.	Захоплення (хобі)	8. Прилад для фіксації зображень матеріальних об'єктів за допомогою світла на спеціальному носії. 9. Книги, які любила читати Лінка.	Фотоапарат Детективи

6.	Дружні стосунки	<p>10. Хлопець, який неодноразово виручав Лінку.</p> <p>11. Та, хто позувала перед фотоапаратом Халіни.</p> <p>12. Малюнок, який відтворював обличчя вчителя з майже фотографічною точністю.</p> <p>13. Пристаркуватого Жана Рено.</p>	<p>Адріан</p> <p>Наталя</p> <p>Каська</p> <p>Класний керівник</p>
7.	Мета життя	<p>14. Те, що знайшла героїня на етажерці в книзі.</p> <p>15. Навчальний заклад для творчо обдарованих дітей.</p>	<p>Родинна фотографія</p> <p>Мистецький ліцей</p>

Літературний фотоквест «Географія Рільке»

1. Країна, де народився Райнер Марія Рільке. Її офіційною мовою була німецька. Своє існування ця держава припинила у 1918 році.

2. Рідне місто Р. М. Рільке. Зараз це столиця однієї з центральноєвропейських країн. Її найвизначнішими місцями вважаються міська ратуша із старовинним годинником, собор Святого Віта, мости через річку Влтаву, історичний район Мала Страна.

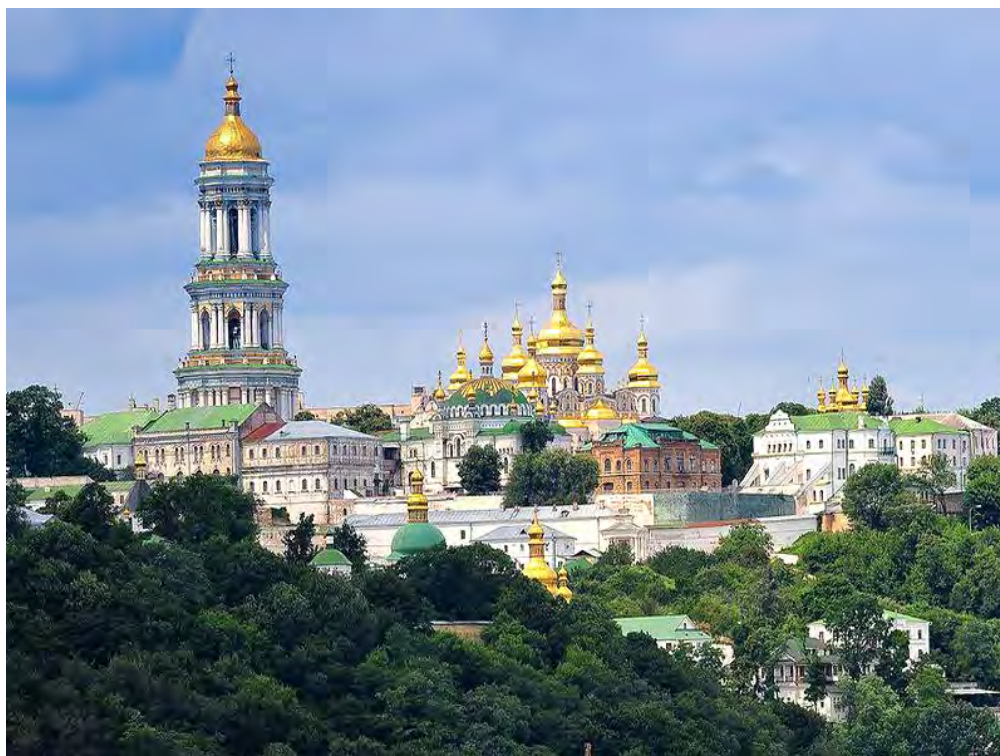
3. Італійське місто, куди Р. М. Рільке здійснив свою першу закордонну подорож.

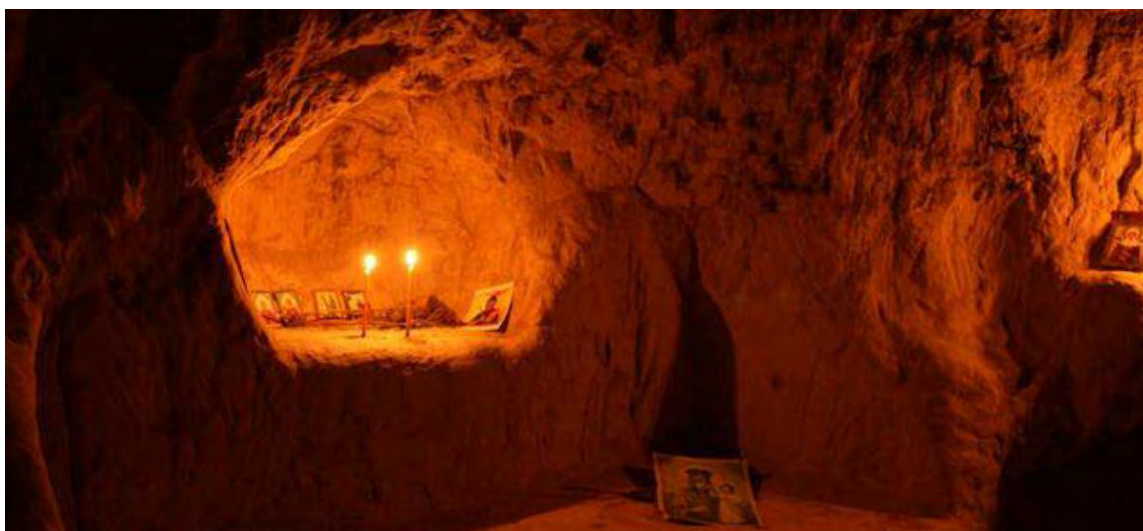
4. Російська столиця, куди приїхав Р. М. Рільке до своїх друзів (родини художника Леоніда Пастернака, батька майбутнього поета).

5. Київська пам'ятка, що найбільше вразила поета під час відвідування українського міста.

6. Р. М. Рільке під враженням подорожі у ці місця писав: «Сьогодні кілька годин мандрував... У моїх руках горить свіча. Я пройшов усі ці підземелля раз на самоті, раз із людьми». Де побував поет?

7. Могила великого українського поета, яку відвідав Р. М. Рільке. Зараз вона виглядає інакше.

8. Селище в Німеччині біля Бремена, де мешкав Р. М. Рільке в колонії художників на початку ХХ століття (одне з п'яти, позначених на фрагменті сучасної карти).

9. Місто, в якому тривалий час мешкав Рільке. На початку ХХ століття і зараз – це одна з культурних столиць світу.

10. Це замок Дуїно в північній Італії. Саме це місце надихає Р. М. Рільке на написання експериментального циклу з десяти елегій, у яких немає рими і ритму. Цей цикл називається « ... ».

11. Гірська країна в Західній Європі, де Р. М. Рільке прожив останні роки життя.

12. Легендарний грецький співак Орфей був улюбленим міфологічним героєм Рільке. У 1922 році поет за два тижні створив 55 сонетів, і саме образ співця стає лейтмотивом цього циклу, що отримує назву « ... ».

Відповіді:

Австро-Угорщина; Прага; Венеція; Санкт-Петербург; Києво-Печерська лавра; Київські печери (печери Києво-Печерської лаври); Могила Тараса Шевченка; Ворпсведе; Париж; «Дуїнянські елегії»; Швейцарія; «Сонети до Орфея».

Народні та літературні казки (5 клас)

Сфотографувати:

1. Предмет, який в індійській мові називається «тантра».
2. Фрукт, із якого вистрибнув японський хлопчик.
3. Рослину, яка за своїм значенням в Японії є тим, що в Україні – верба і калина.
4. Рослини, що входять до складу японської ікебани.
5. Предмет, за допомогою якого китайський хлопчик втік від поміщика.
6. Предмет, у який перетворився дорогоцінний метал.
7. Споруду, у який рідна донька кинула починок.
8. Чарівний предмет, який умів говорити та належав героїні, що вважала себе найкрасивішою.
9. Орган людини, який залишився від персонажа, зробленого з металу.
10. Тварину, яку хлопець-герой звільнив з мисливської пастки.
11. Рослину – символ самозакоханої людини.
12. Рослину, що залишилась від балерини.

Відповіді:

*книга; персик; сакура; квіти; драбина; каміння; колодязь;
дзеркало; серце; заєць; нарцис; троянда.*

Стендаль «Червоне та чорне»

Сфотографуйте:

1. Книгу, яку Жульєн Сорель носив завжди з собою та знав напам'ять.
2. Професію першого вчителя Жульєна Сореля.
3. Того, хто був кумиром Жульєна Сореля.
4. Місце, де стріляв Жульєн Сорель у пані де Реналь.
5. Місто, у якому здійснилися всі мрії героя.
6. Почуття, яке відчував Жульєн Сорель до своїх братів та батька.
7. Місце, де любив прогулюватися Жульєн Сорель, про яке мріяла пані Реналь.
8. Місто, куди їздив головний персонаж роману за дорученням маркіза де Ла Моля.
9. Місце, де сидів Жульєн на кроквах і читав книжку.
10. Учбовий заклад, у якому навчався Жульєн.
11. Те, що прикрашало місце поховання Жульєна Сореля.
12. Почуття, яке відчував Жульєн Сорель до пані де Реналь.

Відповіді:

Біблія; лікар; Наполеон; церква; Париж; ненависть; сад; Лондон; лісопилка; духовна семінарія; мармурові статуї; кохання.

Олександр Грін «Пурпурові вітрила»

Сфотографуйте:

1. Прикрасу, яку пішла заставити до міста Мері у скрутний час.
2. Квіти, які росли у квітникові біля будинку батьків Грея.
3. Портрети тих, ким клявся Егль, зустрівши Ассоль.
4. Рік, у якому предок Артура Джон Грей привіз діжки з Ліссабону.
5. Цифру, скільки минуло Ассоль років, коли батько навчив її читати й писати.
6. Смаколики, якими напихала кишені Грея Бетсі.
7. Колір квітів на сукні Ассоль, коли її вперше побачив Грей.
8. Музичний інструмент, на якому грав Цимллер.
9. Звіра, на якого полював мисливець, коли зранку побачив «Секрет» із пурпуровими вітрилами.
10. Те, що перевозив у своїх корзинах Філіп.
11. Річ, за яку сварив Пантен Нікса.
12. Картину, яка справила неймовірне враження на Грея у бібліотеці батька.

Відповіді:

обручка; тюльпани; брати Грімм, Езоп, Андерсен; 1793; 8; яблука й пиріжки; рожевий; скрипка; ведмідь; вугілля; відро; корабель під час шторму.

О. Генрі «Дари волхвів»

Сфотографуйте:

1. Вік Джіма, записаний англійською мовою.
2. Час на годиннику, який знадобився Деллі, щоб вкрити голову дрібними кучериками.
3. Колір килиму в кімнаті Делли.
4. Метал, у періодичній системі Менделєєва, з якого був зроблений ланцюжок для кишенькового годинника Джіма.
5. Того, на кого дивилася Деллі, стоячи біля вікна.
6. Час на годиннику, коли буде готова кава.
7. Дорогоцінне каміння, з яким порівнюються сльози Деллі.
8. Одяг, який потрібно було давно купити Джіму.
9. Те, що збиралася смажити на сковорідці Делла.
10. Меблі, які стояли між вікнами кімнати.
11. Римську цифру, на позначення кількості доларів, які залишилися у Делли на Різдво.
12. Породу собак, на яку був схожий Джім, коли побачив Деллу з новою зачіскою.

Відповіді:

*twenty two; 40 хвилин; червоний; платина; сірий кіт; 7 година;
діаманти; пальто; котлети; трюмо; I; сепер.*

Даніель Дефо «Робінзон Крузо»

Сфотографуйте:

1. Плід, співзвучний імені головного героя.
2. Дату народження Робінзона.
3. Ягоди, які знайшов 16 червня Робінзон на острові.
4. Предмет меблів, що першим зробив Робінзон на острові.
5. Ліки Робінзона для «душі».
6. Породу дерева, зрубану для побудови першого човна.
7. Те, що закінчилося у Робінзона із корабельних запасів другим.
8. Речі, які віднесло в море під час першого візиту Робінзона на корабель.
9. Тварину, яку вбив Робінзон, подорожуючи разом із Ксурі.
10. Літери, із яких складалася кличка папуги.
11. Пристрій для втілення шкідливої звички Робінзона.
12. Народний виріб, у виготовленні якого Робінзон досяг неабиякої майстерності на острові.

Відповіді:

Боб; 30 вересня; виноград; стіл; Біблія; кедр; сухарі; камзол, сорочка, жилетка; лев; П, О, К, А; трубка; кошик.

Маркус Зузак «Крадійка книжок»

Сфотографуйте:

1. Приміщення, де зберігаються книги.
2. Те, що є джерелом знань у світі.
3. Музичний інструмент, ручну гармоніку.
4. Особисті, безкорисливі відносини між людьми, засновані на спільності інтересів та взаєморозумінні.
5. Почуття приязні, прихильності, доброзичливості до когонебудь, чого-небудь. Теплі, ніжні почуття; уподобання.
6. Належить до найважливіших суспільних цінностей, для дитини – це середовище, де формуються умови його фізичного, емоційного й інтелектуального розвитку.
7. Різнокольорове ...
8. Щоб виконати наступне завдання, треба відвідати культурно-освітній та науково-дослідний заклад, призначений для вивчення, збереження та використання пам'яток національної і світової історико-культурної спадщини. Що це за місце?

Сфотографувати там предмети й фото, пов'язані із найстрашнішою подією ХХ століття, глобальним збройним конфліктом, у якому взяло участь понад 60 країн:

9. Німецький політичний діяч, «фюрер» Третього Рейху в 1933–1945 роках, диктатор, теоретик нацизму.
10. Нація, яку намагався знищити А. Гітлер.

11. Переслідування та масове знищення нацистами єврейської нації.

12. Те, що стало причиною знищення Небесної вулиці.

Фотоколаж побудований на контрасті.

Відповіді:

бібліотека; книга; акордеон; дружба, довіра; симпатія; сім'я; фарби; історичний музей; Друга світова війна; Адольф Гітлер; євреї; голокост; бомбардування.

Джон Бойн «Хлопчик у смугастій піжамі»

Сфотографувати:

1. Кількість поверхів у новому будинку родини Бруно в Геть-Звідси.
2. Предмет, із якого зроблена гойдалка Бруно.
3. Країна, із якої приїхав Шмуль.
4. Вік Гретель.
5. Професія Павла, офіціанта в Геть-Звідси, в іншому житті.
6. Те, що колекціонувала Гретель.
7. Їжа, яку Бруно приніс Шмулю.
8. Урок, який ненавидів Бруно.
9. Місце, де хотів працювати Шмуль, коли виросте.
10. Дата народження Бруно та Шмуля.
11. Погода, яка була в день останньої зустрічі хлопчиків.
12. Того, кого хлопчики шукали за огорожею.

Відповіді:

три; колесо; Польща; 12 років; лікар; ляльки; сир із хлібом; історія; зоопарк; 15 квітня; дощ; тато Шмуля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Векслер А. К. Коллаж в системе профессиональной подготовки художника-педагога: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Российский государственный педагогический университет им. А. И. Герцена. Санкт-Петербург, 2011. 25 с.

2. Гич Г. М. «Кліпове» мислення молоді : друг чи ворог навчання? *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Серія : Педагогіка. 2016. Вип. 257. Т. 269. С. 38–42. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2016_269_257_8.

3. Гордій М. В. Літературний фотоквест. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 11. С. 64–65. URL : <https://zl.kiev.ua/fotokvesty-dlya-uchniv-5-11-klasiv/?fbclid=IwAR0yCXLMbBm-ldRQp3uKtcI2sOd529Sr-W7b9cxzNZUXeTw3bsuFu8P-4cU>.

4. Дідик Л. В. Колажна наочність та прийоми роботи з нею на уроках англійської мови в початковій загальноосвітній школі. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 17. С. 179–183. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2012_17_26.

5. Дуплійчук О. М. Технологія колажування як засіб творчого зростання майбутніх вчителів-філологів у процесі професійно-педагогічної підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Сер. 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2011. Вип 14. С. 199–202. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2011_14_50.

6. Іванова І. Використання сучасних методичних прийомів візуалізації навчального матеріалу на уроках української мови та літератури : навч. посіб. 2020. 43 с. URL : <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-sucasnih-metodicnih-prijomiv-vizualizacii-navchalnogo-materialu-na-urokah-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-403497.html>.

7. Кашинська О. Є. Способи візуалізації навчальної інформації під час викладання фахової дисципліни «Організація готельного господарства». *II International Scientific and Practical Conference «Science of the XXI Century : Problems and Prospects of Researches»*. Warsaw, Poland : RS Global Sp. z O.O., Scientific Educational Center, January 2018. 1 (8), Vol. 5. С. 21–24. URL : <http://dSPACE.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3670/1/Kashynska%20O.%20Sposoby%20%20vizualizatsii.pdf>.

8. Клименко Ж. Дива візуалізації, або як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. *Всесвітня література в школах України*. 2019. № 3. С. 2–11.

9. Корзун К. М. Дидактичні можливості соціальних сервісів WEB 2.0 на уроках української літератури (методичний посібник). Нікополь, 2018. URL : <https://ru.calameo.com/books/004531809afaf3415acbe>.

10. Корисна інформація до уроків : 9 клас. URL : http://zarubiznaolena.blogspot.com/p/blog-page_25.html.
11. Лебедюк І. Пазли на уроках літератури. URL : <https://naurok.com.ua/pazli-na-urokah-literaturi-72885.html>.
12. Літературний фотоквест «Гортаючи сторінки літератури...». URL : <https://vseosvita.ua/library/literaturnij-fotokvest-gortauci-storinki-tvoriv-26240.html>.
13. Мобільні технології в школі : посіб. для вчителів / І. А. Патрушева, О. М. Гера, Н. В. Діденко, Л. А. Павлюк, О. Л. Сафроненко. Київ : Освіта, 2019. 175 с.
14. Рощенко Т. М. Колаж як вид проєктної діяльності на уроках української мови. URL : <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-776683FDBA405/list-B65BB05F26>.
15. Семеніхіна О. В., Юрченко А. О., Безуглий Д. С. Візуалізація як тренд інноваційного розвитку освіти в Україні. *Інформаційні технології – 2017*: зб. тез IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 травня 2017 р., м. Київ / Київський ун-т ім. Б. Грінченка. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 227–229.
16. Семенюченко Н. В., Рыжкіна І. Б. Коллаж як средство обучения иностранному языку : методические рекомендации. Санкт-Петербург : КАРО, 2016. 240 с. : ил. (Педагогический взгляд).
17. Чистикова М. І. Фотоквест як засіб візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури. *Українська література в загальноєвропейському контексті*: зб. наук. праць. 2019. Вип. 2. С. 276–279. URL : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/3123/>.
18. Щербатюк В., Колган О. Колаж як один із засобів розвитку візуального мислення студентів-філологів. *Актуальні питання гуманітарних наук*: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич : Гельветика, 2020. Вип. 31. Том 4. С. 269–275.
19. Щербатюк В. С. Колаж і фотоквест : репродукування та особливості використання на уроках літератури. Перспективні напрями сучасної науки та освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Слов'янськ, 19–20 травня 2020 року / відп. ред. О. Хващевська. Слов'янськ : друкарня «Папірус», 2020. С. 62–65.

Підписано до друку 30.09.2021 р.
Формат 60x84 1/16. Ум. др. арк. 10,75.
Наклад 50 прим. Зам. № 1884.

Видавництво Б. І. Маторіна
84116, м. Слов'янськ, вул. Батюка, 19.
Тел.: +38 050 518 88 99. E-mail: matorinb@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №3141, видане Державним комітетом телебачення та радіомовлення України від 24.03.2008 р.
